

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

„S PĚŤOU A MADLENKOU CHRÁNÍME PŘÍRODU“

ZÁKLADNÍ ŠKOLY A MATEŘSKÉ ŠKOLY PRYSK

Dolní Pysk 56

Dokument vstupuje v platnost dnem 1.9.2010
Verze č.2

Mgr. Jana Vostřelová
ředitelka školy

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

<u>NÁZEV PROGRAMU</u>	„ S Pětou a Madlenkou chráníme přírodu “
<u>PŘEDKLADATEL</u> <i>NÁZEV ŠKOLY</i>	Základní škola a Mateřská škola Prysk, okres Česká Lípa, příspěvková organizace
<i>ADRESA, KONTAKTY</i>	Dolní Pysk 56, 471 15 Pysk tel. 487 767 525, kosnarova@prysk.cz , www.prysk.cz
<i>ŘEDITELKA ŠKOLY</i>	Mgr. Jana Vostřelová
<i>PRÁVNÍ FORMA</i>	příspěvková organizace IČO : 727 42 089
<i>ZŘIZOVATEL</i>	Obec Pysk Dolní Pysk 17, 471 15 Pysk
<i>ZAŘAZENÍ DO SÍTĚ ŠKOL</i>	22.3. 1996
<i>IZO</i>	107 560551
<i>ZPRACOVATELÉ ŠVP PV</i>	Mgr. Jana Vostřelová Renata Schneiderová Andrea Henkeová

OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Budova naší základní a mateřské školy pochází z počátku dvacátého století, byla postavena v obci jako druhá. Je umístěna ve středu obce poblíž obecního úřadu a autobusové zastávky. Školu obklopuje zdejší malebná krajina s rozmanitou přírodou (kopce, louky, lesy, skály, potok, aj.), které využíváme k dopolednímu pobytu dětí venku a environmentální výchově (ekohry, poznávání přírody, sběr přírodnin k dalšímu využití např. ve výtvarných činnostech, apod.). Výraznou dominantou, která se nachází poblíž školy je Střední vrch. Každoročně se stává cílem našich oslav Dne Země pod názvem: „Putování za skřítkem Středňáčkem“.

V přízemí ZŠ a MŠ se nachází družina, šatna, jídelna, kuchyně, sociální zařízení. V pravém křídle prvního patra je třída ZŠ, ředitelna, sociální zařízení a sborovna. Mateřská škola se nachází v levém křídle prvního patra, je zde herna, místnost k odpočinku s postýlkami, sociálním zařízením se sprchovým koutem. Mateřská škola je jednotřídní, oddělení smíšené, věková skupina 3 – 6 let. Ke škole patří prostorná školní zahrada, která je vybavena dřevěnými průlezkami, malým hřištěm, altánkem. Zahrada umožňuje dostatek volného pohybu, často využívána je naučná hmatová stezka, kterou děti pravidelně samy obměňují. Děti tak využívají své dovednosti a znalosti získané v ekologické výchově. Ohniště, které je součástí zahrady využíváme k různým oslavám a setkávání.

<i>ŠKOLA SDRUŽUJE</i>	základní školu mateřskou školu školní družinu školní jídelnu – výdejnu
-----------------------	---

PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Do MŠ jsou přijímány děti od 3 do 6 let.

Zápis probíhá jednou v roce, většinou v měsíci červnu. Dodatečný zápis je možný. Mateřská škola má kapacitu 28 dětí, je tu jedna třída věkově heterogenní (smíšená). Heterogenní třída umožňuje, aby byly sourozenci společně a lépe se adaptovali na nové prostředí.

Další výhodou smíšené třídy je, že se mladší děti učí pozorováním starších dětí při činnostech a mnohdy se naučí více a rychleji než pouze ve skupině stejně starých dětí. Starší děti se zase učí ohleduplnosti k mladším dětem a vidí svůj pokrok ve vývoji. Ve smíšené skupině se velmi dobře rozvíjí sociální vztahy, což je jeden z našich cílů.

Materiální Mateřská škola nemá dostatečně velké prostory, které vyhovují nejrůznějším skupinovým i individuálním činnostem, proto se snažíme využívat prostory školní družiny, které jsou během dopoledne volné. Děti tam pravidelně docházejí na předškolní vzdělávání. Prostory družiny jsou zároveň uspořádány jako malá tělocvična, kterou děti MŠ pravidelně využívají. Mateřská škola je vybavena novými stoly a židlemi, postupně bude vybavována nábytkem, který zohledňuje potřeby dětí. Ložnice je vybavena pevnými a mobilními lůžky, jež jsou využívána podle počtu odpočívajících dětí. V celé budově je nově zrekonstruováno veškeré sociální zařízení odpovídající hygienickým normám. Hračky a pomůcky jsou pravidelně doplňovány a obměňovány, dle potřeb a zájmu dětí. Ve třídě MŠ je umístěna magnetická tabule tak, aby byla dětem plně přístupná. Zde si samy vystavují své výtvary. Výzdobu prostor školy tvoří práce dětí, které jsou nedílnou součástí interiéru budovy. Na budovu školy bezprostředně navazuje zahrada, která je nově vybavena dřevěnými prvky, které splňují požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví dětí. Oplocená zahrada umožňuje dostatek volného pohybu k hrám a výukovým činnostem.

Životospráva Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle příslušných předpisů. Celodenní strava se skládá z jednoho hlavního jídla a dvou doplňkových, tzn. z jednoho oběda a dvou svačín. Obědy jsou dováženy ze školní jídelny v Kamenickém Šenově. Svačiny se připravují ve školní výdejně. Do jídelničky je vhodně zařazena čerstvá zelenina, ovoce, racionální strava. Svačiny probíhají formou švédského stolu, děti jsou tímto vedeny k samostatnosti a samoobslužnosti. Mezi jednotlivými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Je zajištěn pitný režim po celou dobu provozu MŠ. Děti mají ve třídě nápojový koutek, kde si mohou nalévat pití podle vlastní potřeby. Mají výběr ze dvou druhů nápojů (čistá pramenitá voda a nebo ovocné či bylinkové čaje resp. ovocné šťávy). Pro přípravu čajů využíváme i bylinky z naší bylinkové zahrádky. Děti nikdy nejsou nuceny do jídla, ale snažíme se, aby vše aspoň ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování.

Denní program ve škole je organizován tak, že má jasně daný řád, který je ale natolik flexibilní, že je možné ho kdykoli přizpůsobit aktuálním potřebám či nově vzniklým situacím. Z organizačních důvodů (podmínky provozu budovy školy) je pevně časově dodržován pouze organizační řád při stravování dětí v jídelně. Rodič mohou do školního zařízení po dohodě přivádět své děti podle jejich aktuální potřeby. Děti jsou každodenně dostatečně dlouho venku a to s ohledem na okamžitý stav ovzduší či jiné přírodní překážky. Snažíme se poskytnout maximální prostor pro volný pohyb dětí mimo školní budovu a s ohledem na prostorové možnosti i uvnitř školního zařízení.

Klidový režim je upraven podle individuálních potřeb dítěte. Děti v žádném případě nejsou ke spánku nuceny, jsou jim poskytnuty alternativní klidové činnosti.

Všichni zaměstnanci školy jsou svým aktivním přístupem k životu a zdravou životosprávou pro děti vhodným příkladem. Respektují individuální potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají jejich uspokojování.

Psychosociální podmínky Škola vytváří dětem i učitelů takové prostředí, ve kterém se děti cítí spokojeně, jistě a bezpečně.

Nově příchozí dítě má možnost se adaptovat na nové prostředí a situaci společně s rodiči. Vše záleží na vzájemné komunikaci a dohodě. Rodiče mohou při adaptaci být přítomni v MŠ a mohou se zapojovat do dění v MŠ. Při vycházkách a jiných aktivitách se mohou připojit i rodiče s dítětem, na které MŠ teprve čeká. Máme dobré zkušenosti s tím, že tento způsob kontaktu podstatně ulehčuje adaptaci dítěte v MŠ.

Všechny děti mají v naší škole stejná práva, možnosti, ale i povinnosti.

Je kladen důraz na osobní svobodu dítěte, která je omezena obecně platnými normami danými školním řádem.

Za spoluúčasti dětí jsou vytvořena jasná a srozumitelná pravidla, která dodržujeme. Směrem k dětem převažuje pozitivní hodnocení, pochvaly, podporujeme dítě nebát se, vedeme je k samostatnosti a důvěře. Rozvíjíme v nich toleranci, zdvořilost, ohleduplnost a vzájemnou podporu. Učitelky se dostatečně věnují vztahům ve třídě, vytváří podnětné prostředí s atmosférou vzájemnosti. Naše zařízení proklamuje svou otevřenost směrem k veřejnosti, která se realizuje aktivním zapojením rodičů do školního dění. Učitelka si osobně přebírá dítě do rodičů, její kontakt je navázán a sociálně umocněn podáním ruky s dítětem.

ORGANIZACE CHODU MATEŘSKÉ ŠKOLY

Denní řád je dostatečně pružný a umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí.

Do denního programu jsou pravidelně zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity.

Pedagogové se plně věnují dětem a jejich vzdělávání.

Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní pokračovat.

Veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností a pracovaly vlastním tempem.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

Provoz MŠ 6.30 hod – 16.00 hod

Organizace dne v MŠ

- 6.30 hod – 8.15 hod příchod dětí (volná hra, individuální práce)
- 8.15 hod – 9.00 hod ranní kruh, řízená činnost dle třídního programu
- 9.00 hod – 9.30 hod hygiena, ranní svačina
- 9.30 hod – 11.30 hod pobyt venku (dle počasí)
- 11.30 hod – 12.00 hod hygiena, oběd
- 12.00 hod – 14.00 hod hygiena, čištění zubů, ukládání k odpočinku, poslech pohádky, polední klid
- 14.00 hod – 14.30 hod hygiena, odpolední svačina
- 14.30 hod – 16.00 hod volné a organizované hry, zájmové činnosti ve třídě nebo na zahradě MŠ, rozchod domů

řízení MŠ

- 1, Vedením MŠ je pověřena vedoucí učitelka, která spolupracuje s ředitelkou školy, informuje ji o chodu MŠ, o požadavcích na vybavení hračkami a pomůckami na úklid a údržbu, o jednáních s rodiči.
- 2, Učitelky MŠ pracují jako tým, vytváří a doplňují třídní vzdělávací program, konzultují jeho obsah s ředitelkou školy.
- 3, Učitelky nabízí a provádějí poradenskou činnost pro rodiče v otázkách výchovy a vzdělávání.
- 4, Učitelky ve spolupráci s ředitelkou školy informují rodiče a veřejnost o aktivitách a dění ve škole na nástěnkách umístěných v budově školy, ve veřejné vývěsce umístěné na OÚ Prysk, v místním i oblastním tisku, na internetových stránkách obce.
- 5, Ředitelka školy pověřuje učitelky přípravou a zajištěním veřejných vystoupení dětí.
- 6, Škola má koordinátora EVVO, který zajišťuje kontakt s organizacemi nabízejícími projekty ekologické výchovy. MŠ je zapojena v celostátní síti mateřských škol Mrkvička.
- 7, Provozní porady slouží k analýze chodu MŠ. Ředitelka má možnost získat kvalitní zpětnou vazbu o situaci v mateřské škole, na jejímž základě může vhodně motivovat podřízené v další práci.
- 8, Učitelky mateřské školy zpracovávají podklady pro vlastní hodnocení MŠ. Ty předávají ředitelce pro správu o vlastním hodnocení školy.
- 9, Ředitelka kontroluje vedení povinné dokumentace mateřské školy.
- 10, V zájmu kvalitní péče o děti vedení školy úzce spolupracuje s Odborem sociálních věcí (SPOD, PPP) a zřizovatelem školy.

personální a pedagogické zajištění

pedagogický sbor

- počet pedagogů zajišťujeme dle aktuálního požadavku chodu školy
- počet učitelek MŠ - 2
- pedagogická způsobilost 50 %
- funkci vedoucí učitelky MŠ a zároveň zástupkyně ředitelky vykonává pověřená učitelka MŠ

Úkolem pedagogických pracovníků je stále se sebevzdělávat, využívat ke své práci nové poznatky a trendy ve výchově, být kreativní, aktivní a zodpovědní.

provozní zaměstnanci

- provozní záležitosti- úklid, obsluhu kuchyně- kuchařka zajišťuje jeden pracovník
- údržbářské práce zajišťuje údržbář
- práce většího rozsahu jsou realizovány zaměstnanci obecního úřadu

SPOLUPRÁCE S RODIČI JINÝMI SUBJEKTY

Úroveň komunikace s rodiči je velmi dobrá. Rodiče jsou aktivně vtahováni do dění v MŠ , ochotně a přínosně se na činnosti školy podílí.
Spolupráce s většinou rodičů je smysluplná a přínosná. Je založena

na vzájemné důvěře a pochopení.

Základním prvkem vzájemné spolupráce a komunikace s rodiči je informovanost rodičů o dění ve škole, které se uskutečňuje předáváním informací učiteli, prostřednictvím informačních tabulí, veřejné vývěsky a místním čtvrtletníkem PRYSKOVINY.

Škola spolupracuje s málotřídními školami a s MŠ v Kamenickém Šenově, dále s PPP v České Lípě a Děčíně, s obvodními dětskými lékaři.

Dále spolupracuje s organizacemi zajišťujícími ekologickou výchovu. (např. CHKO, NP Čs.Švýc., Divizna aj.)

Cílem výchovy v naší mateřské škole je respektovat individuální zvláštnosti dětí, environmentální výchovou vést děti k vytváření pozitivních návyků ve svém životě nejen vůči přírodě a okolí, ale i vůči sobě.

Multikulturní a globální výchovou se snažíme zajistit harmonický rozvoj osobnosti dítěte, který směřuje k toleranci, ohleduplnosti a respektu vůči odlišnosti v jakékoli podobě (lidí, jejich kultury a tradic, jazyka, aj.).

Charakteristika vzdělávacího programu

Naše základní a mateřská školy se zaměřuje na environmentální výchovu, multikulturní výchovu, klademe důraz na osobnostní rozvoj dítěte.

Pedagogové ŽŠ a MŠ společně vytváří témata projektů na celý školní rok, plánují společné aktivity pro děti a snaží se o přirozené propojení spolupráce mateřské školy se základní, což umožňuje dětem přirozený přechod na první stupeň základní školy.

Projektové vyučování má společná témata pro ŽŠ i MŠ, aktivity si volí pedagog pro svou třídu sám, úměrně jejich znalostem a věku. Cíle projektů pedagogové zpracovávají v souladu se záměry, rámcovými cíly a kompetencemi RVP a RVP PV.

Pedagogové naší školy tvoří vlastní program projektového vyučování, částečně čerpají z alternativních směrů pedagogiky např. Začít spolu, Waldorfská ped., Montessori, Globální výchova, aj.

Dětem a jejich rodičům se snažíme nabízet kvalitní vzdělávání s využitím individuality dítěte a prožitkového učení, usilujeme o to, aby se děti cítily ve škole příjemně, prostředí ve kterém se nachází bylo estetické, podnětné a přívětivé k dětem i rodičům.

Formy a metody vzdělávání

Vzdělávání má především charakter hry, zábavy a objevování vlastním prožitkem. Učení je založeno na smyslovém vnímání, prožitkovém a kooperativním učení.

Snažíme se omezovat učení předáváním pouze hotových informací.

Vzdělávání probíhá na základě měsíčních projektů. Obsah projektů vychází ze života dítěte, z ročních cyklů přírody a tradic.

Při celodenních činnostech se snažíme děti zaujmout různými tématy a podtématy vycházejících z ročních období.

Seznamujeme děti s okolním světem, ať už je to nejbližší okolí nebo vzdálené země.

Upevňujeme v dětech správný postoj k přírodě samé, ale také ke svým kamarádům a lidem, které během života potkají.

Za důležité považujeme naučit děti vzájemné úctě, toleranci a pomoci. V silných a sebevědomých jedincích hledáme přiměřenou sebekritiku, ohleduplnost k druhým, toleranci a pomoc druhému. U

slabších nebo stydlivých dětí posilujeme sebevědomí, správné sebehodnocení a dobrou náladu.

Doplňkem vzdělávání jsou akce pořádané školou (Haló dýně – víkend ve škole, předplavecký výcvik, besedy, kulturní akce, výlety, apod.).

Nabízíme také zájmové kroužky v době poledního odpočinku, tyto kroužky nabízejí alternativu dětem se sníženou potřebou spánku a dětem předškolním. Činnosti v kroužku vždy navazují tématicky na téma projektu (nabízíme krouže: flétničky, keramický, jazykový Aj.,).

Co nabízí náš školní vzdělávací program?

Naše cíle a záměry se odvíjí od možností, které naše mateřská škola nabízí. Držíme se pravidel Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Při výběru činností se snažíme, aby se v nich prolínalo všech pět oblastí vyplívajících z RVP PV a rozvíjeli jsme všechny dětské kompetence, dovednosti a schopnosti.

Vzhledem k velikosti naší školky nabízíme dětem domácí atmosféru. Děti se nemusí bát velkých místností, dlouhých chodeb, neznámých koutů, bezpečně znají každý kousek školky. Vědí, kam co patří a také kde co hledat.

Naším cílem je učit děti samostatnosti, mohou si sami vyčistit zoubky, nalít si nápoje, rozdávat svačinky, připravit si pyžamko na spaní. Všechny činnosti děláme spontánně a společně. Snažíme se v dětech probudit smysl pro soudržnost ve skupině nebo partě.

Děti by si měly mezi sebou pomáhat, společně řešit problémy, vzít mezi sebe stydlivého, hrát si dohromady a nikoho neodstrkovat. Měly by se naučit být ohleduplný k přání druhého, nikomu se neposmívat, když něco nejde, podporovat slabší. Velké děti mohou pomoci malým, podají jim knihu nebo hračku, pomohou při oblékání.

I my velcí ukážeme dětem, jak se správně chovat. Paní učitelka je tu pro všechny děti bez rozdílu a pokud ji někdo potřebuje zrovna ve větší míře než ostatní, s láskou a pochopením se mu věnuje.

Jak pracujeme?

Prvotním záměrem je zaujmout děti natolik, aby s námi ochotně a rády pracovaly. Aby se jim ve školce celý den líbilo a veškeré činnosti je bavily.

Celý den probíhá pozvolna a nenásilně je veden učitelkou. Snažíme se, aby smysluplně řízené činnosti pedagogem hladce navazovaly na volné hry dětí. Již při hrách, které děti samy vymyslí, přirozeně poukazujeme na skutečnosti, které jsou zajímavé a děti si je samy neuvědomí. Hlavní metodou našeho vzdělávání je obecně hra. Při hrách máme velkou možnost s dětmi komunikovat a nenásilně je učit a rozvíjet. Pokládáme jim otázky na přirozené věci, objevujeme různé děje a situace, snažíme se řešit problémy.

Další metodou je metoda vlastního prožitku.

Dětem zprostředkujeme takový zážitek ze hry, aby v nich zůstal a ponechal nějakou zkušenost. K tomu nám dobře poslouží dramatická a hudební výchova. Procházky do okolí a hry na školní zahradě.

A co experiment? Děti si mnohdy neuvědomují, jak experimentují a objevují každou chvíli. My jim to co nejpřirozenějším způsobem ukazujeme a připomínáme.

Nejdůležitější metodou je metoda identifikace, metoda observační.

Děti opakují, to co vidí. Již o raného dětství se děti učí nápodobou, nekritickým přijímáním chování osoby oblíbené, blízké, dospělé. A proto samotné paní učitelky musí jít dětem vzorem, chovat se tak, aby se od nich děti naučily jen to správné.

Je důležité dětem ukazovat, nejen správné společenské chování a normy, ale i empatické citění a hezký vztah ke každému dítěti.

AUTOEVALUACE – VLASTNÍ HODNOCENÍ ŠKOLY

Autoevaluace se řídí vyhláškou č. 15/ 2005 Sb. a novelou této vyhlášky č. 225/2009 Sb.

- průběh vzdělávání
- řízení školy, kvalita personální práce, kvalita DVPP
- podmínky ke vzdělávání
- podpora školy dětmi, spolupráce s rodiči, vliv vzájemných vztahů školy, dětí , rodičů a dalších osob na vzdělávání
- úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům
- výsledky vzdělávání dětí

Součástí vlastního hodnocení je vždy posoudit správnost, důležitost a obsažnost těchto cílů

- zhodnotit, zda a jakým způsobem se škole daří tyto cíle naplňovat, či nikoliv
- pokud se nedaří, navrhnout vlastní opatření pro zlepšení situace nebo částečnou úpravu cílů

TECHNIKY VYHODNOCENÍ

- vlastní sebehodnocení (záznamy se neshromažďují)
- rozhovory a hodnocení s dětmi i rodiči
- hospitace ředitelkou školy
- hodnocení Pedagogickou radou
- hodnotící listy každého žáka, tématu
- třídní schůzky
- dotazníky

ČASOVÝ PLÁN

Hospitace	dle podmínek školy (2x ročně)	ředitelka
Hodnocení tématu	vždy po uzavření tématu	učitelky MŠ
Třídní schůzky	2 x ročně	učitelky MŠ
Dotazníky rodičům	1 x ročně	ředitelka
Hodnocení ŠVP PV	1x ročně	učitelky MŠ

SYSTEM HODNOCENÍ

na úrovni třídy

Denní sebehodnocení práce učitele, sledování výsledků a hodnocení s porovnáním s požadavky a vlastními plány. Formou sdělování si navzájem, co se povedlo, co ne a co je potřeba dokončit. Jak se děti cítily, reagovaly, po případě, co je třeba sdělit rodičům.

Ze sebehodnocení se neprovádí záznamy a neshromažďují se.

Provádí obě učitelky MŠ.

Po ukončení tématu se hodnotí celé téma jeho přínos, zvolené metody a postupy, promýšlíme závěry pro další práci, zda je TVP v souladu se ŠVP.

Jednou ročně provádíme hodnocení dětí prostřednictvím formuláře, jehož obsahem je sledování

vývoje dítěte a hodnocení jeho individuálních pokroků. S výsledkem jsou seznamováni rodiče.

Jednou ročně vyhodnocení ŠVP PV, do jaké míry MŠ splnila či nesplnila jednotlivé úkoly. V čem spatřuje jeho silné a slabé stránky, popřípadě rizika, na něž je třeba si dát pozor. Zda lze program ponechat i pro příští rok, či jej upravit.

na úrovni školy

Formou provozních porad, pedagogických rad za přítomnosti všech zaměstnanců. Hodnocení provádí ředitelka školy spolu s ostatními zaměstnanci. Hodnotí se plnění úkolů, výsledky vzdělávacího procesu, zapojení rodičů, zřizovatele do činností školy a průběh plánovaných akcí.

Ředitelka školy provádí hospitace.

hodnocení spokojenosti rodičů

Průběžně osobním pohovorem a schůzkami s rodiči.
Vyplnění dotazníku.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI – DÍTĚ A JEHO TĚLO		
DÍLČÍ CÍLE	NABÍDKA	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY/co očekáváme
UVĚDOMĚNÍ VLASTNÍHO TĚLA	lokomoční pohybové činnosti/chůze, běh, skoky, poskoky, lezení	zachovávat správně držení těla
	nelokomoční pohybové činnosti – Změny poloh a pohybů těla na místě	zvládnout základní pohybové dovednosti
	základní gymnastika, turistika, míčové hry	zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní
		pohyb ve skupině, na ledu, ve sněhu, v písku
ROZVOJ A UŽÍVÁNÍ VŠECH SMYSLŮ	smyslové a psychomotorické hry	vnímat a rozlišovat všemi smysly
	konstruktivní a grafické činnosti	ovládat jemnou a hrubou motoriku
		s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou
		sladit pohyb s rytmem a hudbou, koordinace pohybů
OSVOJENÍ SI PRAKTICKÝCH ČINNOSTÍ	jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti	zvládnout sebeobsluhu v oblasti osobní hygieny
	v oblasti hygieny, stolování, úklidu, úpravy prostředí	přijímání potravin a tekutin, umět stolovat
		oblékat se a obouvat, zvládat jednoduché úklidové práce
ZÁKLADNÍ POZNATKY O TĚLE	činnosti zaměřené k poznávání lidského těla	pojmenovat části těla včetně pohlavních
	vytváření zdravých návyků	mít povědomí o vývoji a narození dítěte
		rozlišovat, co škodí a prospívá zdraví
		znát některé způsoby ochrany zdraví a bezpečí
		v případě potřeby hledat pomoc
		umět zacházet s běžnými předměty denní potřeby a pracovními pomůckami

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA – JAZYK A ŘEČ:	
rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností, rozvoj komunikativních dovedností	
a kultivovaného projevu , osvojení si některých poznatků a dovedností předcházejících čtení	
NABÍDKA	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY / co očekáváme
artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry	správná výslovnost, ovládání dechu, tempa a intonaci řeči
hry se slovy a slovní hádanky	
	pojmenovat většinu z toho, čím je obklopeno
společné diskuse, rozhovory	umět vyjadřovat většinu svých myšlenek, nápadů a pocitů
vyprávění zážitků, příběhů podle skutečnosti i podle obrázku	umět naslouchat druhým, umět se zeptat
vyřizování vzkazů	domluvit se slovy či gesty
poslech čtených či vyprávěných příběhů	porozumět slyšenému a sledovat děj až do konce
sledování filmových a divadelních pohádek	
přednes, dramatizace, zpěv	naučit se z paměti krátké texty: říkanky, písničky, pohádky
grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel a písmen	sluchově rozlišovat začáteční a koncovou hlásku
	rozdělit slovo na slabiky
	rozlišovat jednoduché obrazné symboly – dopravní značky
hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků	geometrické tvary, poznat některá písmena, číslice
užívání gest	poznat napsané své jméno
	sledovat očima zleva doprava
prohlížet si knížky	
	sledovat divadlo, film, užívat telefon, PC

DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA:		POZNÁVACÍ SCHOPNOSTI, MYŠLENKOVÉ OPERACE
DÍLČÍ CÍLE	NABÍDKA	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY / co očekáváme
	Přímé pozorování přírodních, kulturních i technických	vědomé využívání všech smyslů, záměrné pozorování
Rozvoj a kultivace	objektů v okolí dítěte	nacházet podobu a rozdíl, vlastnosti předmětů
smyslového vnímání	záměrné pozorování běžných předmětů – velikost,	záměrné soustředění na činnost a udržení pozornosti
Přechod od konkrétně	barvy, materiál, chuť, vůně, zvuky	postupovat a učit se podle pokynů
názorného myšlení	manipulace s předměty a zkoumání jejich vlastností	vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci a využívat zkušeností
k myšlení slovně -		k učení, naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si je zapamatovat
logickému	spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem	chápat základní číselné a matematické pojmy, poznat více a méně
rozvoj tvořivosti	smyslové hry na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání	první a poslední
posilování zájmu	hry podporující tvořivost, představivost a fantazii	chápat prostorové vztahy: vlevo a vpravo, dole a nahoře, uprostřed
zvědavosti a	hry zaměřené k cvičení paměti mechanické a	za, pod, nad, vedle
radosti	logické paměti	časové pojmy: dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima
z objevování	hry procvičující orientaci v prostoru a rovině	
	činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů	

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI - OBSAH: DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA		SEBEPOJETÍ, CITY A VŮLE
DÍLČÍ CÍLE	NABÍDKA	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY / co očekáváme
poznávání sebe sama	spontánní hra přinášející radost, veselí a pohodu	
získání sebevědomí, sebedůvěry, samostatnosti	činnosti přiměřené schopnostem dítěte s viditelným cílem cvičení vyjadřující samostatné vystupování, rozhodování a sebehodnocení	uvědomovat si svou samostatnost a vyjádřit, co si přeje
získání relativní citové samostatnosti	hry na téma rodiny a přátelství	odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich podpory
rozvoj sebeovládání	hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání záporných emocí – hněv, zlost, úzkost	tlumit vztek, zlost, agresivitu, ovládat své afektivní chování svoje city, odložit splnění svých přání
rozvoj schopností cit.	sledování pohádek a příběhů obohacující citový život dítěte	prožívat radost ze zvládnutého, uvědomit si příjemné i nepříjemné
vztahy vytvářet a plně je prožívat	cvičení v projevování kladných citů,	citové prožitky-lásku, radost, soucítění, strach, smutek, odmítání
		být citlivé ve vztahu k živým bytostem
	činnosti zaměřené na poznávání lidských vlastností pomocí různých příběhů	vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují
umožňující získané dojmy vyjádřit		nebezpečné a neznámé situace respektovat předem stanovená pravidla
	slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební a pohybové činnosti	zachytit a vyjádřit své prožitky ve všech oblastech estetických
	předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích	
	cvičení organizačních dovedností	

DÍTĚ A TEN DRUHÝ: seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému, posilování prosociálního chování k ostatním lidem doma,	
i v mateřské škole, vytváření prosociálních vztahů – citlivost, tolerance, respekt, přizpůsobivost, rozvoj komunikativních a kooperativních dovedností	
NABÍDKA	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY /co očekáváme na konci docházky do mš/
běžné verbální i neverbální komunikační aktivity	umět navazovat kontakty s dospělým, překonat stud a komunikovat s ním a respektovat
dítěte s jiným dítětem	přirozeně komunikovat s druhým dítětem, navazovat dětská přátelství
sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti,	porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné etudy	spolupracovat s ostatními
kooperativní činnosti ve dvojicích a skupinkách	dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v MŠ
společná setkávání, povídání, aktivní naslouchání druhým	na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi	uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého, přijímat a
Den matek, Den stáří	a uzavírat kompromisy
hry a činnosti vedoucí k ohleduplnosti k druhému	respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračku, pomůcky, vnímat, co si druhý
ochotně rozdělit se s ním, půjčit hračku, pomoci, vyřešit	přeje a potřebuje
vzájemný spor	k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním
činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí	
v němž dítě žije – rodina a její funkce, členové rodiny a	bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování či ponižování
vztahy mezi nimi, rodina ve světě zvířat, mateřská škola	chovat se obezřetně při setkání s neznámými lidmi a v případě potřeby požádat o pomoc
hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí	
své i druhých	
četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým	
obsahem a poučením	

DÍTĚ A SPOLEČNOST: cíle: Poznávat pravidla společenského soužití, přijímat základní hodnoty,	
rozvoj kulturně společ. postojů a návyků, vytvoření základů aktivních postojů k životu, přizpůsobit se	
NABÍDKA	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY / co očekáváme
běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahu a chování	zdravit známe děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat neskákat do řeči, uposlechnout pokyn, požádat o pomoc
aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v MŠ	vnímat základní pravidla jednání ve skupině, umět se podřídít
hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí	přijímat autoritu
seznamování s různými druhy zaměstnání, řemesel, povolání	dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, odmítat společensky nežádoucí chování
praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji	
hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí - dítě – dospělý, učitelka - žák	zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby
přípravy a realizace společných zábav a slavností - oslavy výročí, slavností v rámci tradic, sportovní a kulturní akce	vnímat umělecké a kulturní podněty, sledovat je se zájmem a hodnotit své zážitky – co se mi líbilo a co ne zachycovat skutečnosti ze svého okolí – kreslit, modelovat, tvořit z různých materiálů

DÍTĚ A SVĚT: seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu,

vytváření povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

NABÍDKA	PŘEDPOKLÁDANÉ VÝSTUPY / co očekáváme
přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm,	orientovat se bezpečně ve známém prostředí, zvládat jednoduché
okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky,	praktické opakující se situace – bezpečně se chovat doma, v MŠ,
výlety	na zahradě, v doprav. prostředku, na veřejnosti
aktivitty zaměřené k získávání praktické orientace v obce	osvojit si základní poznatky o okolním prostředí, které je dítěti
vycházky do ulic, návštěvy důležitých institucí	blízké, zajímavé a využitelné pro další život
sledování událostí v obci a účast na zajímavých akcích	všímat si změn a dění v nejbližším okolí
poučení o možných nebezpečných situacích – léky, jedovaté	uvědomovat si nebezpečí a mít povědomí, jak se prakticky
rostliny, kontakt se zvířaty, dopravní situace, manipulace	chránit
některými předměty a přístroji, přírodní a povětrnostní vlivy	
hry a aktivity na téma doprava, cvičení bezpečného chování	chovat se bezpečně na ulici a dodržovat pravidla silničního provozu
v dopravních situacích – praktický nácvik	
praktické činnosti, při nichž se dítě seznamuje s různými	
přírodními i umělými látkami a materiály – pokusy, zkoumání,	všímat si nepořádku a škod, umět na ně upozornit
manipulace s různými materiály a surovinami	pečovat o okolní životní prostředí – dbát o pořádek, čistotu
seznamování se základními reáliemi o naší zemi	vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, živé tvory
ekologicky motivované aktivity – ekohry	
péče o školní prostředí a školní zahradu a blízké okolí	

PRVNÍ POZNÁNÍ

Cíl: rozvíjení schopností a dovedností důležitých pro navazování vztahů dítěte k druhým lidem

Dílčí cíle :

- seznámení s novými kamarády
- poznáváme nové prostředí – škola, školka, třída
- vytváříme pravidla

Očekávané výstupy:

- začlenit se mezi vrstevníky, spolupracovat s ostatními, respektovat potřeby druhého
- adaptovat se na prostředí ve školce, orientovat se v novém prostředí
- poznat a pojmenovat většinu toho čím je dítě obklopeno

*„My jsme hravá koťata,
velká a ne prťatá.
Protože se rádi máme,
pravidla si spolu dáme.*

*Aby se nic nestalo,
a všem se tu líbilo,
a každý byl s námi rád,
i kočička – kamarád.“*

Společná pravidla

Srdíčková pravidla

- máme se rádi, jsme kamarádi
- problémy řešíme společně, pomáháme se
- umíme se rozdělit, obdarovat
- chováme se k druhým tak, jak chceme, aby se oni chovali k nám
- každý umí něco, všichni jsme důležití
- respektujeme se navzájem
- když má někdo dobrý nápad, snahu, oceníme to
- myslíme na sebe i na druhé

Pusinková pravidla

- hezky se oslovujeme, vítáme i loučíme se s druhými
- můžeme požádat o pomoc kamaráda, dospělého (i o pomoc pro druhého)
- když se nám něco líbí, nelíbí, řekneme si to
- domlouváme se klidným hlasem, šetříme svůj hlas
- v ložnici se chováme tiše
- mluvíme slušně

Ručková pravidla

- rukama si pomáháme a usmírujeme se
- vážíme si práce druhých, neničíme její výsledky
- šetrně zacházíme s hračkami, pomůckami, knížkami
- uklízíme hračky, udržujeme pořádek
- myjeme si ruce před, po jídle, po použití toalety
- chráníme přírodu, vše živé
- nebereme, nesaháme na nic, co nám nepatří

Oušková pravidla

- když jeden mluví, ostatní mu naslouchají
- hlukem můžeme škodit, hluk nám může škodit

Nožičková pravidla

- ve třídě chodíme tak, abychom si neublížili
- kopeme pouze do míče

Konkrétní činnosti – srdíčková pravidla

komunitní kruh – jak se chováme k někomu, koho máme rádi, vyprávíme si o sobě (jak se jmenujeme, kdo na nás doma čeká, pro koho jsme důležití, kdo nás má rád, co rádi děláme, co nás baví, co nám jde, co už umíme)

- malba piktogramů – srdíček, jejich instalace v prostorách MŠ
- výtvarná chvílka - „Můj kamarád“ obkreslování těla jeho dotváření dle fantazie
- hry spolupráce ve skupině – hry s míčkem

*„Kutálej se míčku, kutálej,
kamaráda pro mne vyhledej.“*

- relaxační hra Srdce – NADEAU, M., Relaxační hry s dětmi, str. 41 – střídání běhu, chůze a klidu s nasloucháním tlukotu svého srdce, který se mění podle intenzity tělesné námahy
- naslouchání zvukům těla – tlukot srdíčka
- masáže ve dvojicích
- říkanky se vzájemnými dotyky (CLAYCOMBOVÁ, P. – Školka plná zábavy, str. 32)

*„Kamarád, kamarád,
je to ten, koho mám rád.
Pomůže mi, poradí,
po ruce mě pohladí.“*

*Kamarád, kamarád,
je to ten, koho mám rád.
Pomůžu mu, poradím,
po vláskách ho pohladím.“*

*Všichni jsme tu kamarádi,
všichni se tu máme rádi.“*

*Přemýšlejme dobře, nezapomeneme snad,
přemýšlejme dobře, kdopak je ten náš kamarád?*

Konkrétní činnosti – hudebně pohybové činnosti

Když jsi mezi kamarády, tleskej rukama (tlesk, tlesk)

Když jsi mezi kamarády, dupej nohama (dup, dup)

Když jsi mezi kamarády, luskej prstama (lusk, lusk)

Když jsi mezi kamarády, pozdrav se s nimi (ahoj, zamávat)

Když jsi mezi kamarády, dělej to naráz (tlesk, tlesk, dup, dup, lusk, lusk, ahoj)

Konkrétní činnosti – pusinková pravidla

- něco se nám nelíbí a co je nám nepříjemné, pojmenování pocitů a naší reakce
- hry s kouzelnými slůvky – poděkování, prosení
- gymnastika mluvidel – posíláme pusinku, olízeme rty, zuby, počítáme zuby
- špulíme rty, nafukujeme tváře apod.
- malba piktogramů – pusinek, jejich umístění v prostorách MŠ
- výtvarná chvílka – otiskování pusinek, darování obrázků
- hra na ozvěnu
- stanovení pravidel pro odpočívání v ložnici
- stanovení pravidel pro hygienu

Konkrétní činnosti – ručková pravidla

- komunitní kruh – posílání pohlázení na téma Jak nám ruce pomáhají, co ruce dělají
- hra pro rozvoj zrakového vnímání a zrakové paměti – ve školce bylo uklizeno, a když byly děti venku, kluci kočičí udělali nepořádek, děti určují, co se v místnosti změnilo
- malba piktogramů – spolupráce ve dvojicích, instalace piktogramů v prostorách MŠ
- porovnání velikosti dlaní, počítání prstů a jejich správné pojmenování
- hry s prsty, spojování jednotlivých prstů, stínohra
- výtvarná chvílka – otiskování dlaní v barvě nebo hlíně
- hra Magnet – děti se volně pohybují v prostoru, při vyvolání jména se dotýčný stává „magnetem“, který k sobě ostatní děti přitáhne, ti se ho dotknou, spolupráce dětí

Hry s prsty a dlaněmi doprovázené říkankami (HRUBÍN F. – Hrajte si s námi, str. 5)

*„To jsou prsty, to jsou dlaně,
mýdlo s vodou patří na ně.
A po mýdle dobré jídlo,
a po jídle zase mýdlo.*

*Všechny moje prsty
schovaly se v hrsti.
Spočítám je hned,
jedna, dvě, tři, čtyři, pět.*

*Ruce, ruce, ručičky,
máte pěkné prstíčky,
Máte pěkné dlaně,
zatleskáme na ně.*

*Zatleskáme, zadupáme,
Na pusu/uši, nohy, hlavu.../si ruce dáme.“*

Hra Ručky uklízejí

*„Hračky už jsou pěkně v řádě,
všechna auta pohromadě.
Proč to jedno tady smutné stojí samo?
Uklidíme ho, Honzíku, ano?“*

Zpěv a rytmizace písně, pohybové ztvárnění za doprovodu rytmických nástrojů

*„Každá ručka má prstíčky,
sevřeme je do pěstičky.
Bum, bum na vrátka,
to je krátká pohádka.*

*Ručičky si spolu hrají,
kamarádům pomáhají.
Bum, bum na vrátka,
to je pěkná pohádka.“*

Konkrétní činnosti – oušková pravidla

- poslech – Proč ouška neslyšela
- komunitní kruh – vytváření pravidla – neskáče druhému do řeči, když mluví, kdo to je neslyšící člověk
- odezírání ze rtů, znakování
- naslouchání zvukům ve třídě, v přírodě, libé a naopak nelibé zvuky, naslouchání tichu
- rozpoznávání zvuků hry
- malba piktogramů – oušek, instalace v prostorách MŠ
- říkanka a její pohybové ztvárnění

*„Mám dvě ouška k naslouchání,
mám dvě očka na koukání,
mám dvě nožky na běhání
a dvě ručky na hlazení.“*

Konkrétní činnosti – nožičková pravidla

- rozhovor – Co se může stát, když naše nožičky ve školce dělají to, co nemají
- výtvarná chvílka – spolupráce při obkreslování nohou porovnání velikostí, tvar, vytváření dvojic, počítání
- malba piktogramů – chodidla, instalace v prostorách MŠ
- lokomoční cvičení – piktogramy rozložíme po zemi, děti se pohybují v rytmu písně po stopách, chůzí, během, skokem

Říkanka a její pohybové ztvárnění (HRUBÍN F., Hrajte si s námi, str. 17)

*„Dupají nožičky, vesele dupají,
a naše ručičky nožičkám tleskají.
Tleskejte, tleskejte, ručičky, dlaničky,
vesele dupejte nožičky, patičky.“*

VĚKOVÁ KATEGORIE: 3 – 6 LET

JAKÝ JSI?

Cíl: seznámit děti s vlastním tělem a smysly, které používají a využívají každý den. Tento projekt nabízí mnoho různorodých činností

Očekávané výstupy:

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluch, hmat, čich, chuť)
- pojmenovat jednotlivé části těla, některé orgány a znát jejich funkce
- rozlišovat aktivity, které podporují životní prostředí / které je mohou poškozovat

Hlavní cíle:

- rozvíjet smyslové vnímání, pohybové a manipulační dovednosti
- vést děti ke zdravým životním návykům a postojům
- podporovat fyzickou i psychickou pohodu
- chránit své zdraví

Dílčí cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvíjení a užívání všech smyslů
- osvojování si poznatků o svém těle
- osvojování si poznatků a dovedností, které jsou důležité k podpoře a ochraně zdraví
- poznávání sama sebe
- rozvíjení poznatků a dovedností, vyjadřování prožitků a dojmů
- chápat, že lidé jsou různí a chovají se různě, snažit se porozumět jejich projevu
- být samostatný při oblékání a svlékání

Očekávané výstupy:

- zvládat jemnou motoriku, ovládat koordinaci ruky a oka
- zvládnout sebeobsluhu, hygienické návyky
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí
- zachytit a vyjádřit své prožitky
- dodržovat pravidla her a jiných činností
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí

Nabídka činností:

Sluch:

- poslech CD – zvukové pexeso (děti přiřkládají barevné žetony na obrázky dle příslušného zvuku), hrají 4 děti u stolečku
- sluchové pexeso (v osmi uzavřených krabičkách od filmů jsou vždy ve dvou stejné – jeden velký knoflík, 8 skleněných korálků, rýže, mák – děti se přesvědčí o obsahu sluchem a zrakem, poté přiřkládají na kartu s nakreslenými symboly krabiček dle zvuku, pro kontrolu je na spodní části krabičky nakreslen obsah)
- po zvládnutí úkolů děti zakroužkují symbol na své kartě, vrátí krabičky zpět na stoleček

Chuť:

- ve třech skleničkách jsou sladká a citrónová voda, děti ochutnávají lžičkou, přiřkládají ke skleničkám sladký bonbon, miskou se solí, půlku citronu, po kontrole odloží svoji lžičku mezi použité, zakroužkují pastelkou na své kartě symbol a změni stanoviště skleniček a potravin

Čich:

- ve čtyřech textilních pytlíčcích vyplněných vatou jsou – mletá skořice, majoránka, hřebíček, pepř; každý sáček je zavázaný jinou barvou mašličky; děti podle vůně přiřkládají stejně vonící sáčky k miskám se shodným kořením (pro kontrolu je pod každou miskou stejná barva shodná s mašlí na pytlíčku)

Hmat:

- využití pomůcky Poznej podle hmatu, děti poznávají předměty (šiška, peří, kámen, lízátko,...), kontrolu provedou zrakem a zakroužkují ve své kartě

Zrak:

- vyhledávání stejných obrázků

Nabídka činností k tématu:

- ochutnávka různých potravin se zavázanýma očima, slovní komentář, určení chuti
- jmenujeme názvy chutí (slaná, sladká, kyselá, hořká)
- hledání protikladů (slaná – sladká, studená – teplá, tvrdá – měkká, řídká – hustá, málo – hodně, kyselá – sladká, uvařená – syrová, nakrájená – celá,...)
- jak si správně čistit zoubky

ČICH

Cíl:

- správné dýchání
- nádech a výdech nosem
- hygiena

Nabídka činností k tématu:

- poznávání potravin, koření čichem, slovní komentář
- nácvik nádechu nosem, výdech ústy i nosem – příklad Jede mašinka, nafukujeme balónek, cvičení v sedu, v lehu a na zádech
- čištění nosu – jak správně smrkáme (co je rýma, apod.)

Integrovaný blok: Cesta plná hádanek

Cíl: Základní seznámení se smysly a jejich funkcemi

Pomůcky:

- karta pro každé dítě se symboly pěti smyslů (oko – zrak, ucho – sluch, rty a jazyk – chuť, nos – čich, ruka – hmat)

- pět barevných čtvrtek se symboly smyslů (žlutá – nos, zelená – oko, oranžová – ucho, červená – ústa, modrá – ruka)
- pět stanovišť na stolicích v prostoru třídy označených barevnými symboly
- kelímky s pastelkou stejné barvy
- CD přehrávač + zvukový nosič
- sluchové pexeso
- lžička pro každé dítě
- miska, 3 skleničky, nádobka se solí, půlka citronu, sladkosti

Popis činností:

Děti na začátku činností dostanou karty, seznámí se symboly a s průběhem činností. V průběhu dopoledne postupně zvládají samostatně i ve dvojicích jednotlivá stanoviště, po splnění daného úkolu zakroužkují příslušnou barvou symbol smyslu.

- **posilování sluchové diferenciacce**
 - **Samá voda, přihořívá, hoří** (děti schovají v místnosti předem dohodnutý předmět, hledá ho dítě, které bylo schované za dveřmi, změnami hlasitosti mu ostatní pomáhají)
 - **Co je v krabičce** – do malých krabiček dáme různé předměty – korálky skleněné, dřevěné, rýži, hrách, kamínky, knoflíky, drobné těstoviny, dítě vidí, co je v krabičce, zkusí si zachrastit – pak krabičky zaměníme, dítě určuje podle zvuku obsah – zapojuje i hmat
 - **Kolikrát písknu, tolikrát tleskneš** – dospělý různé zvuky, ale dítě reaguje pouze tehdy, ozve-li se dohodnutý zvuk. Předem se dohodneme, co dítě udělá na určitý počet zvuků (písknutí, klepnutí, tlesknutí, 1x – poskočit, 2x – dřep, 3x – lehnout, postupně zrychlujeme)

Děti po 5. roce – nejen zvuky, ale i slovní podněty:

- slovní řady – Šla babička do městečka, koupila tam, každý doplní jedno slovo: hrušku, hrušku a jablko, hrušku, jablko a švestku – můžeme počítat, kolik slov si zapamatujeme, dělat čárky apod.
- V obchodě prodávají, Na zahradě roste, Když je nám zima, obleču si, Máma vaří polévku a dá do ní ...
- dáme dítěti sadu obrázků např. z pexesa, vyjmenujeme je, vytleskáme počet slabik, dítě pak hledá obrázek na určený počet tlesknutí
- ze sady obrázků dítě vybírá slovo začínající hláskou, kterou si domluvíme
- ze sady obrázku dítě třídí slova na dvě odlišné hlásky
- dáme na stůl sadu obrázků (6-8), dítě poslouchá, v jakém pořadí je jmenujeme, pak je ve stejném pořadí vybírá

CHUŤ

Cíl:

- poznat, že smyslem chuti je jazyk
 - seznámit se s názvy chutí
 - vytvářet zdravé životní návyky v péči o dutinu ústní
 - **Na veverčí ocásky** – dětem uvážeme na ruku barevné šňůrky – ocásky, vyhledávají se ty, které mají na ruce šňůrky (mašličky) stejné barvy
 - **Na mrkanou**
-

SLUCH

Cíl:

- uvědomit si, jak je sluch důležitý, co dokážeme rozpoznat sluchem a jak jej chráníme

Nabídka činností:

- **poznávání kdo má jaké uši** – každé dítě dostane jedno plyšové zvířátko, v kruhu prohlížíme a popisujeme, jaké mají zvířátka uši (slon, pes jezevčík, foxteriér, kočka, myš, žirafa, ...), sledujeme velikost, umístění na hlavě, funkce (slon – odhánění much), porovnáváme jaké uši mají lidé, prohlížíme si naučné knihy (ušní boltec jako mikrofon, zvukovod, bubínek)
- **rozvoj sluchového vnímání:**
 - **Hra na tělo** – ozvěna: tleskáme, pleskáme, dupeme, luskáme prsty, hra na déšť
 - **Poznáš, co dělám** – hra s papírem (děti jsou schoulené v klubičku v kruhu na koberci), pohnu papírem, mačkám, trhám, šustím, stříhám, házím, houpu kočárkem, posunu kostku, závěs, židli..., pro ztížení – několik zvuků za sebou, sleduji, zda si děti zapamatují, jaké to byly zvuky a jejich sled
 - **Najdi hrnec** – dítě má zavázané oči a v ruce vařečku, uprostřed kruhu děti je obrácený hrnec, jedno jej najde, vařečkou zaklepe, a tak najde poklad
 - **Jdi za zvukem** – děti se zavřenýma očima jdou za zvukem (třukání lžičky o skleničku), nebo jednodušší varianta – v kruhu jde za zvukem jedno dítě, ostatní ho sledují a starají se o jeho bezpečnost
 - **Naladěné skleničky** – zahrajeme si lžičkou na prázdné skleničky (i když jsou stejné, znějí různě podle síly stěny), pak do skleniček dáme různé sloupce vody, zahrajeme a zkusíme naladit do-re-mi
 - **Na slepou bábu** – dítě se orientuje jen podle zvuků, které vydávají ostatní děti při změně polohy, dotkne-li se někoho, úlohy se mění
 - **Pepíčku, pípni** – na otázku se ostatní střídavě ozývají jen krátkým “píp“, dítě se orientuje podle barvy hlasu i ostatních zvuků, pokud je někdo chycen, musí pípnout a dítě by mělo uhodnout, kdo to je
 - **Všechno lítá, co peří má** – podporuje sluchovou pozornost i pochopení obsahu
 - **Hledání budíku v místnosti** – podle tikotu děti hledají schovaný budík
 - **poznat písničku podle melodie**
 - **rychlá a pomalá písnička** – pohybově vyjádřit
 - **Kdo tě volá, kdo tě budí** (jedno dítě má zavázané oči nebo leží tak, že nevidí na ostatní; děti postupně po jednom k němu přistupují, pohladí ho a říkají stejnou větu – dítě hádá jména jen podle barvy hlasu)
 - **nahlas, potichu, šeptem** (v lese,...)
- ❖ papírovou kartičkou; postupuje se tak dlouho, dokud kamarád není úplně zakrytý – odebrání kartiček z těla kamaráda – pomalu, lehce, jemně. Po vysvobození řekne zakryvané dítě svoje pocity; tato hra vede ke zklidnění
- ❖ reakce na pokyn pedagoga – učitelka říká části těla a ukazuje je na svém těle – děti opakují po ní také ukazují; učitelka říká části těla a záměrně ukazuje jiné – děti by se neměly nechat zmást a měly by ukazovat správnou část těla

❖ reakce na zvukový signál :

- PH děti běhají při hudbě po koberci, při ztlumení učitelka řekne část těla, kterou děti musí, co nejrychleji položit na koberec (ruce, zadeček, ucho, záda, chodidla, kolena, rameno,...), při zesílení hudby děti zase pokračují v běhu
- PH – děti běhají při hudbě po koberci, např. na pokyn RAMENO musí udělat dvojice a dotknout se rameny (obměna: břicho, zadeček, koleno, loket, hlava, čelo, ucho,...)

❖ rozvoj hmatového vnímání:

- hra: **určení věci** ve hmatové krabici, po hmatu poznat – nůžky, tužku, lžičku, papír, tužku, plast. talířek, kolíček na prádlo....
- hra: jedno dítě si lehne pod kruh z látky nebo pod padák (zaujme nějakou polohu – na boku, na zádech, na břiše, se skrčenýma nohama...), ostatní děti ho zakryjí, jedno vybrané dítě má za úkol poznat pohmatem, jak kamarád leží, a zaujmout stejnou polohu – ostatní odkryjí dítě pod látkou – konfrontace
- hra: **Auto v myčce** – jedno dítě je auto, ostatní utvoří dvě řady, kleknou si čelem k sobě v odstupu asi jednoho metru – tvoří myčku; vybrané dítě se nejprve představí – jaké auto je, uvede značku, barvu,... a řekne své požadavky – jak, čím a co přesně umýt, napastovat, vyluxovat, apod. pak leze po kolenou od začátku řady do uličky a zařadí se mezi děti do “myčky“; děti svýma rukama auto co nejlépe, ale jemně umývají, na konci zákazník hodnotí práci v myčce, řekne co mu bylo příjemné a co nepříjemné

❖ rozvoj pohybových dovedností – hra Šplháme na Sněžku – přes třídu navážeme svázaná lana a švihadla (cik cak), motivace: na horách je často mlha a my se musíme dostat na chalupu, která je pod Sněžkou, je špatně vidět (dítě dostane černé brýle a ručkováním po lanech a švihadlech se musíme dostat až k cíli – ke Sněžce, méně zručným dětem dáme pomocníka, který je bude po cestě doprovázet a bude jim radit.

Nač má člověk smyslů pět

*Nač má člověk smyslů pět?
Aby mohl poznat svět.*

*Hmatem pozná, co je hladké,
chuť mi poví, co je sladké.*

*Čich, ten vždycky vyzvoní,
když mi něco nevoní.*

*Zrak mi slouží ke koukání,
a sluch zase k poslouchání.*

Říkadlo pro prsty

*Rostl v lese strom,
porazil ho hrom.
Malík větve osekával,
ukazovák do kup dával
a ten dlouhý prostředník
prodal kupu za pětník.
Prsteníček našel šišku,
smažil na ni doma jíšku*

*a ten tlustý paleček
sázel nový stromeček.
Když dorostl strom,
porazil ho hrom,
palec větve osekával....*

Mytí

*Já se myju pětkrát denně,
večer skočím do vany,
zaplavu si jako štěně,
čekají mě hajany.*

*Umyju si krk i záda,
aby tělo vonělo.
Moje mamka mě má ráda,
dá mi pusku na čelo.*

Před obědem

*Činily se prsty,
tenký, dlouhý, tlustý....*

*Pavlíček Palečků
přeskočil vařečku
a Míla Malíčků
oběhl pokličku,
Otík Ukazováčků
olizoval omáčku,
Pepík Prsteníčků
přepral malou lžičku
a Petr Prostředník
vyšplhal na cedník.*

*Činily se prsty,
tenký, dlouhý, tlustý,
a dvě líné dlaně
dívaly se na ně.*

ZRAK

Cíl:

- osvojovat si poznatky o těle a jeho zdraví
- osvojovat si poznatky a dovednosti důležité k podpoře zdraví, bezpečí
- vytvářet si zdravé životní návyky a postoje
- chránit si zrak před vnějšími vlivy

Plán činností k tématu:

- **zrcadla** – děti představují zrcadlo, které odráží pohyby a mimiku člověka
- pozorování **lupou** – její funkce

- při NH **Na lékaře** – přezkoušení zraku jako u lékaře (jedno dítě ukazuje, druhé říká, co vidí)
- vyhledávání určitých předmětů v místnosti – podle barvy, tvaru, materiálu
 - **Dívám se a vidím něco červeného** (kulatého, dřevěného....později červeného a kulatého, dřevěného a kulatého...)
 - vyhledávání ukrytého předmětu, který schováme na viditelné, ale nenápadné místo; **Na slepého králíčka** – děti chodí po místnosti a hledají, kdo určitý předmět najde, sedne si na lavičku, nesmí kamarádům slovně napovídat
- manipulace s magnety – použít magnety obyčejné, ale i ozdobné, které si děti přinesly z domova – tvary ovoce a zeleniny, autíčka..., magnety pak řadíme do zdánlivě stejnorodých řad, ve kterých má dítě najít jeden či více prvků odlišných barvou, tvarem nebo velikostí; nebo naopak dáme do řady další stejný prvek, pravidelně je střídáme; děti mohou vymýšlet i samy skupiny prvků, které se k sobě hodí podle určitého znaku
- skládání stavebnic
- **skládání jednoduchých obrázků ze zápalek nebo špejlí** – domeček, vlak, sluníčko; můžeme postupovat podle vzoru, diktátu nebo samostatně, můžeme připravit obrázky, ve kterých bude chybět jedna zápalka nebo špejle, dítě bude mít za úkol ji doplnit
- **skládání rozstříhaných obrázků** – rozstříhané pohlednice, obrázky,později puzzle
- **didaktické hry:**
 - vyhledávání dvojic stejných obrázků – použijeme obrázky ze hry Pexeso
 - spojování stejných prvků na obrázku čarou – pro starší děti např. spojování stejných tvarů, písmenek....
 - škrtnání rozdílných prvků na obrázku – děti škrtnou prvek, který se do obrázku nehodí (např. mezi kruhy škrtnou čtverec...)
 - hledání rozdílů na dvou zdánlivě stejných obrázcích – co se změnilo, co je navíc, co chybí
 - hledání cesty bludištěm
- **Kimovy hry:**
 - dáme dítěti několik (maximálně 8) předmětů, sestavíme je do řady; dítě si má jejich umístění pamatovat; pak předměty pomícháme a dítě by je mělo sestavit znovu ve stejném pořadí jako předtím
 - požádáme dítě, aby si dobře prohlédlo, co je na stole, a aby si zapamatovalo co nejvíc věcí, pak věci schováme a dítě se snaží vyjmenovat co možná nejvíce věcí, které si zapamatovalo
- **Hledání rozdílů:**
 - **co se změnilo** – (v místnosti, v oblečení...), čím menší je dítě, tím výraznější musí být změny, postupně můžeme měnit jen detaily
 - **kdo chybí** – děti zavrou oči, učitelka jedno z nich schová, ostatní hádají, kdo chybí
 - **co zmizelo ze stolu** – nepřekračujeme 8 předmětů, pokud dítě dělá chyby, napomáháme mu (k čemu se ten předmět používá...)
- **Na němého** – dítě hádá z pohybů rtů, které slovo říkáme (dospělý má před sebou řadu obrázků, které bezhlasně jmenuje)
- digitálním fotoaparátem vyfotografujeme oko, promítneme ho na televizní obrazovku – hádáme, čím to oko je (podle tvaru, barvy,...), upozorňujeme na zvláštnosti oka, vysvětlujeme, proč máme řasy, slzné kanálky, podle předlohy kreslíme oko tužkou nebo rudkou
- **Na čápa** – Čáp ztratil čepičku, jakou měla barvičku? – děti běží k určené barvě, kdo k ní doběhnout nestihne, je chycen
- **Chodím, hledám, co mám znát, pojd' mi, Jirko, pomáhat. Do všech koutů zajdi, co je**

červené, hnědé, modré...najdi – vyzvané dítě vede učitelka na místo, kde je ve třídě předmět určené barvy

- **Na barevné domečky** – děti se pohybují prostorem, na znamení si najdou svůj domeček – jednu z barevných obručí
 - hra **Na lékaře** (ve spolupráci s rodiči nashromáždit zdravotnický materiál – lékovky, krabičky od léků, mastiček, obvazový materiál, recepty, teploměry, injekční stříkačky, apod.), obohacení slovníku dětí o nová slova a pojmy: čekárna, ordinace, lékárna, operační sál, kosti, kostra, lebka, svaly, cévy, srdce, plíce, žaludek, pohlavní orgány;
 - prohlížení encyklopedií a naučných knih s touto tematikou
 - obkreslování ležící postavy dítěte na velký formát, dokreslení orgánů
 - zpívání písně Hlava, ramena, kolena, palce, ztvárnění zpěvem a pohybem
 - zpívání písní Hlava, Každý mluví, tak jak umí, Nohy, Zlobidla
-

HMAT

Cíl:

- uvědomit si, co dokážeme rozpoznat hmatem, význam tohoto smyslu

Co dokáží ruce:

- hladit, tleskat, šimrat, plácát, pracovat, kreslit, psát, mávat, ubližovat, modelovat, řídit auto, vařit
- ruce má pouze člověk, a tím se liší od zvířat (vyvinuli jsme se z opice, stejný úchop), zvířata mají tlapky, ryby ploutve, ptáci zobák, chobotnice chapadla, hadi nic, slon má chobot
- dramatizace – ztvárnění sloního chobotu, jedna ruka se chytne za nos a druhá se provlékne, pozdrav chobotem s druhými dětmi, přenášení kostek na určené místo (přesvědčit se, že chobot je pro slona stejně důležitý jako pro člověka ruce)
- grafomotorické cviky – v kruhu na zemi si děti prohlížejí svoje ruce, pozorují schopnost hýbat prsty, kroutit jimi apod.
 - **šnek** – ruka v pěst – ulita, palec – tělo šneka se vysouvá dopředu a ulita se přitáhne
 - **motýl** – spojit palce obou rukou, dlaně křídla
 - **zajíc** – pěst, ukazováček a prostředníček natáhnout – uši zajíce
 - **had** – celou paži
 - **ryba** – natažená dlaň – tělo ryby plave zleva doprava
 - **pavouk** – chůze všemi prsty po podložce
 - **dalekohled** – spojit palec s ostatními prsty (pro obě oči, pro jedno oko)
 - **chůze člověka** – ukazováčkem a prostředníčkem po podložce
 - **hlava husy** – celá paže, spojit natažené prsty s palcem
- prohlížení ruky **lupou** – děti si samy ruku prohlížejí a zjistí, že ruce jsou pokryté jemnými chloupky, mají póry, žilky, záhyby, znaménka, pihy, prohlédnutí nehtů, dlaní a kůže na prstech – neopakovatelná znamení pro každého člověka (podle otisků prstů se pozná určitý člověk)
- obkreslování dlaní na papír – pomoc učitelky, děti si dlaně vyzdobí – **jedna ruka byla veselá**, protože se o ni majitel dobře stará, **druhá ruka byla smutná**, protože....**proč?** (vymyšlení, jak můžeme ruce zanedbávat...)

- **obkreslování dlaně + předloktí** – pomoc učitelky, děti si ruku rozdělí čarami tužkou + pravítkem na několik částí, ty pak vybarví barevnou tuší tak, aby vedle sebe neměly stejné barvy, ruku a dělicí čáry pak děti obtáhnou černým fixem, ruku vystříhnou a nalepí na barevný papír
- malování prstovými barvami, přímo na papír dokreslení básně zemřené na ruce:

*To je táta,
to je máma,
to je dědek,
to je bába,
to je vnouček,
to je klouček.*

*První vaří,
druhý smaží,
třetí peče,
čtvrtý krájí,
pátý na peci se válí,
volá na kamarády.*

*Bříško kručí hlady,
přineste mi kousek,
já jsem malý mrňousek,
hladový matlafousek.*

- Nonverbální komunikace s partnerem:
 - hra **Na potkávání** – děti chodí po prostoru, každý svou cestičkou – procházka po městě, kde je mnoho lidí a kde potkají každou chvíli nějakého kamaráda, vždy, když si ho všimnou, tak ho pozdraví, ale ne slovem, jen gestem ruky (někomu stisknou ruku, někomu zamávají)
 - hra **Na potkávání s obměnou** – každý má vymyslet nějaký zvláštní pozdrav rukou, takový, jaký se normálně nepoužívá, a vždy, když se s někým potká, tak ho použije
 - hra **Co nejvíce pozdravů** – děti ve dvojicích mají za úkol vymyslet, co nejvíce pozdravů – mávání prsty, dlaní, celou paží, různými směry, oběma rukama
 - hra **Na zrcadla** – dvojice stojí proti sobě, jeden je zrcadlo a druhý je vzor, ten předvádí rukama různé pohyby, zrcadlo se je snaží co nepřesněji opakovat, za malou chvíli se oba vymění
 - hra **Na zrcadla s obměnou** – např. *ted' si můžeme před zrcadlem pohládit vlasy, cvrnknout se do nosu, vyhubovat zrcadlu,*
 - hra **Posílání zprávy** – děti sedí nebo stojí v kruhu, drží se za ruce, jeden stiskem ruky druhému vyšle zprávu, ten ji zase stejným způsobem pošle dál; cílem je, aby zpráva objela celý kruh
 - hra **My dáme ruku sem....** – děti předvádějí to, co slyší:

*My dáme ruku sem,
my dáme ruku tam,
my dáme ruku sem
a ted' s ní zatřepem.*

- hra **Na zakrývání** – při relaxační hudbě; vybrané dítě si lehne na zem, ostatním rozdáme

papírové kartičky, po spuštění relaxační hudby děti začnou zakrývat ležícího kamaráda papírovými kartičkami, nesmí se ho dotknout rukou, pouze

DOMKU, DOMEČKU, KDO V TOBĚ BYDLÍ? HALÓ DÝNĚ!

Cíl: Hlavním cílem je získávání poznatků o příbytcích zvířat, rozvíjet vztah ke svému domovu a mít respekt k domovu ostatních. Zapojení všech dětí do her a činností nejrůznějšího zaměření podporující jejich představivost a fantazii. Rozvoj schopnosti přizpůsobit se podmínkám prostředí i jeho změnám a odstranění strachu ze tmy a neznámého prostředí.

Očekávané výstupy:

- učit se vnímat živou i neživou přírodu prostřednictvím smyslů
- umět vyjádřit své pocity a dojmy
- rozvíjet jazykové dovednosti, pozornost, představivost a paměť
- procvičovat orientaci v prostoru
- učit děti vážit si života ve všech jeho formách
- získat vědomosti o příbytcích volně žijících zvířat
- rozšířit poznatky o životě lesních zvířat
- umět pojmenovat různá zvířata a živočichy
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- poznání sebe samého
- dodržovat dohodnutá pravidla, spolupracovat ve skupině
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebně – pohybových činností
- vědomě využívat smyslů – zrak, sluch
- prožívat radost ze zvládnutého
- rozvoj prostorové orientace
- osvojení si praktických dovedností
- rozvoj tvořivosti, tvořivého myšlení a tvořivého sebevyjádření

Konkrétní činnosti:

Ranní komunitní kruhy – vyprávění dětí, jakou mají postýlku a pokojíček, jaké v něm mají hračky apod. Navážeme na vyprávění dětí, že stejně jako oni bydlí v domě, tak i zvířátka mají svůj domov – les, pole, rybník, louka – a mají tam také svůj pokojíček. Liška např. v noře, ptáček v hnízdě na stromě, mravenci v mraveništi,...

Děti si při povídání prohlížejí knihy o zvířatech a encyklopedie.

Seznámení se svátkem Halloween, jeho tradicí. Povídáme si o tom, co to vlastně duchové jsou. Děti vymýšlí existenci různých duchů – duchové skal, vod, hor, zahrady, stromů atd. Můžou jim dát i jména – podpora fantazie a představivosti dětí. Charakteristické znaky – kostýmy čarodějů, čarodějnic, duchů, vydlabané dýně, černé kočky a vše, co je spojeno s tajemnem.

„Boudo, budko, kdo v tobě bydlí“ - seznámení s pohádkou, pak děti samy hrají divadlo. Příprava kulis a kostýmů.

Šneček slavil narozeniny – příběh o šnečkovi Loudalovi, jaká zvířátka se sešla na oslavě (zajíc, kuna, medvěd, liška, veverka, mravenec, brouček,...). Zvířátka slaví a u toho si zpívají a tančí (písničky s tematikou zvířátek – *Běží liška k táboru, Spokojené veverky, Odpolední koncert, Co je v lese, Hej meduli, Bzum, bzum, bzum,...*) Nakonec si zahrají pohybovou hru *Zajíček ve své jamce*. Každé dítě si vybere obrázek některého zvířátka a doprovodí ho do jeho domova (v prostoru třídy

jsou umístěny obrázky lesa, rybníka, pole,...)

U potoka – obrázky zvířat, udice s magnetem, pruh látky – voda

Děti rybáři mají za úkol vybrat ta zvířátka, která žijí v potoce nebo u potoka. Do potoka vyrobeného z pruhu látky se tak dostala žába, ryby, rak, škeble, mlok, vydra,...Kolem rybníka se prochází čáp, létá vážka, plazí užovka apod. Z vodní říše vyloučíme např. lesní zvířátka – srna, strakapoud, jezevec,...Rybáři mají dále za úkol vylovit pomocí prutů všechny ryby z potoka. Pak je spočítáme a seřadíme podle velikosti.

Vycházky do přírody – vypravíme se do přírody a zkusíme příbytky některých zvířat najít. Pozorování podzimní přírody, sběr listů a plodů.

Pohybová hra „Na ptáčky“

Výroba hnízd ze suché trávy a umístění různých **ptáčků, které společně výtvarně zpracujeme**

Lesní mimičarování - publikace, která nás provede barevným podzimem, přiblíží dětem les a život v něm. Například : podzimní listí, lesní zrcadlo, pohádka o vodě v lese, houby,...

Dechové a relaxační cvičení a cviky z jógy

Cvičení s básničkou – *Spadlo žluté listí, Ukaž prsty sluníčku, Veverka čiperka,...*

Grafomotorické cvičení – paprsky sluníčka a ptáček letí k nebi, podzimní listy

Nácvik básniček s podzimní tematikou – *Padá listí, Listopad, Muchomůrka, Zajíc, Podzim je tu, Drak, Foukej, foukej, větříčku, ...*

Nácvik veršované pohádky *Polámal se mraveneček*

Výtvarná a pracovní činnost

- dráček – výroba z barevného papíru, lepení
- jablíčko a červík – zapouštění vodových barev
- podzimní okno
- práce s přírodním materiálem a s vylisovanými listy
- podzimní dekorace
- muchomůrky a houby – zapouštění do klovatiny, akvarelové barvy
- podzimní strom
- ovoce – hrušky, jablka (mísa s ovocem)
- ježek – prstové barvy
- omalovánka – listy
- pozdrav zdobený listy (přání nebo obrázek s kytičkou obilí, sušenou trávou, s kořením,...)

Strašidla a duchové – činnosti podporující tvořivost, fantazii a pracovní dovednosti.

Tvoření z přírodního materiálu a papíru. Obkreslení šablony ducha (více druhů), její vystřihnutí a další výtvarné zpracování dle fantazie dětí.

Dýně – návrhy na dýňová strašidla (kresba) + vydlabání, vykrajování dýní a jejich aranžování.

Duchové světla

- rej světelných duchů – pohyb s baterkou, sledování světla na stropě (pohyb pomalý, rychlý, skákavý, blikavý apod.)
- setkávání duchů – neverbální komunikace ve dvojicích pomocí světla (baterky) na stropě nebo na zdi, orientace.
- duch světla osvítil – vyhledávání kamarádů

- osvětlování věcí v místnosti – orientace v prostoru, reakce na pokyn
- odhadování a určování síly ducha podle světelnosti baterky

Duchové – podpora fantazie a představivosti, jazyková chvilka, hudebně pohybové činnosti, komunitní kruh

Duchové tmy – průzkum MŠ ve tmě – jde o odstranění strachu, překonání sebe samého

Průvod duchů – využitím prostěradel, záclon a dalších odstřížků látek si děti za pomoci kamarádů a učitelek zhotoví převlek, obličej mají zahalený, zpod prostěradla si svítí baterkou. Utvoříme průvod, který může jít po prostorách MŠ, ale i na zahradě nebo i po vesnici.

Navazovat můžou ještě další činnosti, které se vztahují k tématu Haló dýně!

CESTA ZA POHÁDKOVÝM KLUBÍČKEM

Charakteristika projektu:

Projekt zahrnuje téma pohádek za účelem bližšího poznání, získání nových vědomostí, dovedností, postojů, názorů a prožitků. Všechny činnosti jsou motivačně sjednoceny pohádkovým námětem.

Hlavní cíle projektu:

- společné prožití radosti z pohádek;
- podílení se na společném životě ve škole i v rodině, spolupráce;
- rozvoj všech poznávacích a kreativních schopností dětí, jejich fantazie;
- rozvoj schopnosti komunikovat, spolupracovat a podílet se na činnostech
- pohádky, které se budou v průběhu projektu realizovat:
 - O Šípkové Růžence;
 - O Smolíčkovi;
 - O Moudrých dubech a nafoukaném větru

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvíjení tvořivosti, fantazie a tvořivého myšlení;
- zdokonalování dovedností v oblasti jemné motoriky

POHÁDKA: O ŠÍPKOVÉ RŮŽENCE

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvíjení, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání;
- osvojování poznatků formou verbální i neverbální;
- rozvíjení komunikačních schopností.

Očekávané výstupy:

- umět rozlišovat dobro a zlo;
- sdělovat své pocity;
- ovládat neverbální a pohybové vyjadřování;
- reprodukovat zapamatovaný text;
- rozšiřovat si slovní zásobu.

Pomůcky:

- ilustrace k pohádce;
- kolíbka s panenkou;
- zrcátko, šaty;
- maketa koně;
- zámek, svíčka;
- papírové růžové květy;
- pracovní listy a omalovánky;
- masky kuchaře;
- lehátko, ubrusy;

- talířky, potraviny.

Nabízené činnosti:

- děti jsou pozvány do pohádky, každé dítě obdrží papírovou růžičku/hádanka: o kterou květinu se jedná a ve které pohádce o ní můžeme slyšet;
- zopakování pohádky podle ilustrací, vyzdobení rekvizit pomocí růží - Růžové království;
- Hra na sudičky - kolébka s Růženkou - zahalené sudičky si předávají svíčku;
- zlé sudičky - uvádějí příklady toho, co není pěkné Růžence přát;
- hodné sudičky - co by přály Růžence i tomu, koho mají rády, co je pěkné, co by se jim samotným líbilo;
- hudebně-pohybová hra - "Byla jednou jedna Růženka" - vyjádření obsahu písně pohybem, využití rekvizit, neverbální vyjadřování;
- svatební hostina s Růženkou a princem - část dětí - převlečení hosté, ostatní - kuchaři, obsluhování hostů, pojmenování potravin;
- pracovní listy x omalovánky - dle výběru dětí

*Od pohádky klíček mám, nechci sedět v koutě sám.
Vložím klíček do zámku, odemknu jím pohádku.
Bude to jen chvilinka, hned jak klíček zacinká.*

Nabízené činnosti:

- děti vstoupí vrátky do pohádky pomocí pohádkového klubička:

*"Já mám pro vás v klubičku, připravenou pohádku,
ten, kdo si mě rozmotá, pohádku si vymotá."*

POHÁDKA: O SNĚHURCE

Dílčí cíle:

- zvládnutí srozumitelného přednesu, dramaturgie a zpěvu
- rozvoj hrubé a jemné motoriky
- rozvoj slovní zásoby
- rozvoj hudebního cítění
- rozvoj tvořivosti a představ
- rozvoj tolerance, respektu, sociální citlivosti

Očekávané výstupy:

- pohybovat se ve skupině dětí a zapojit se do společné činnosti
- sladit pohyb s rytmem a hudbou
- poznat některé číslice 1-7
- chápat číselnou řadu
- umět poznat a určit pravou stranu, ruku
- uvědomit si příjemné a nepříjemné pocity-radost, strach, lásku, starost
- spolupracovat s ostatními
- poslouchat a sledovat se zájmem dramaturgické představení
- vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných technik a dovedností - barvy, skládání papíru, zapouštění barev a další
- poznávat nové věci, pochopit nová slova
- Nabízené činnosti
- poslech čtené pohádky, reakce na otázky

- hádání hádanek
- pohybová cvičení (házení prstýnku na cíl, házení vrchním obloukem)
- nácvik tanečku - mazurka
- procvičování gymnastiky mluvidel před zrcadlem
- hledání čísel ve třídě-číselná řada
- dramatizace loutkami
- porovnávání předmětů podle délky
- sbírání sirek jednou rukou
- navlékání korálek
- skládání papírové čepice dle slovního návodu
- hledání stop dle velikosti nohy, papírové stopy
- najdi ztracený předmět mezi ostatními-paměťové hry
- trefování cíle vrchním obloukem
- hledání stejných předmětů
- zpívání ukolébavky
- práce s hudebními nástrojky
- výroba trpaslíka z přírodního materiálu
- hledání rozdílů mezi obrázky
- poznávání ukolébavek
- vyprávění pohádky podle obrázku
- vybarvování omalováněk
- stříhání, lepení
- malování sytou barvou - lidská postava, trpaslík, Sněhurka
- seznámení s novými písničkami

O Sněhurce (hudební pohádka)

Trpaslíci:

Přišli domů trpaslíci, raz, dva, raz, dva,
koukají se po světlici, raz, dva, raz, dva.

1. trpaslík: Kdo mi ustlal postýlku? - Kdopak?
2. trpaslík: Kdo mi vypral košilku? - Kdopak?
3. trpaslík: Kdo mi umyl misku, lžičku? - Kdopak?
4. trpaslík: Kdo uvařil polívčičku? - Kdopak?
5. trpaslík: Kdo nám tady uklidil?

Všichni: Ani smítko nevidím.

Sněhurka:

Já Sněhurka, já to byla,
já jsem v lese zabloudila.
Nechte mě tu trpaslíci,
budu vaší pomocnicí.

Trpaslíci:

Máme doma pomocnici,
uklidila ve světlici,

hopsa, hejsa, tralala,
uvařila, vyprala!

Sněhurka:

Vidím, že jste hajdaláci,
naučím vás tuhle práci:

Tak se stele postýlka! - Jakpak?
Tak se pere košilka! - Takhle?
Tak se vaří, tak se smaží! - Tak jó?
Tak se správně hospodaří! - No tohle?
Tak se jí a nedrobí! - Správně?
Tak se myje nádobí! - Neumím?
Tak se mete koštětem!
Ať to nikdo nesplete!

Trpaslíci:

Sněhurečko, moc a moc,
děkujem ti za pomoc!
Líbí se nám v chaloupce,
teď už víme, co to chce.

Všichni:

Potom zívli, jenom krátce,
A už spali, ach tak sladce.
(text: M. Černík)

Hádanky

Sněhurka se s nimi radí,
jsou to její kamarádi.
Potkáváš je v pohádkách
nebo taky v zahrádkách.
(Trpaslíci)

Pohádka

Poslech několika různých verzí, poznat rozdíly:

- čtená ze Špalíčku
- z knihy: 326 pohádek

HPH: " Hra na rytířstvo "

Děti vytvoří dvě řady čelem k sobě, dívky a chlapci, taneček postupuje dle přiloženého návodu.

Pracovní listy

Vyrábíme:

- Trpaslík z vařečky

Pohybové a smyslové hry

Trefujeme trpaslíka - děti utvoří kruh, v kruhu je trpaslík, vrchním obloukem trefit cíl (drátěnky, malé míčky, papírové koule)

Házení prstýnkem na cíl - házení prstýnku na cíl, obrázek Sněhurky

Kam zmizela věc - na stole je několik věcí, jedno dítě se otočí, učitelka odstraní jednu věc, dítě hádá, co chybí

Poznej princeznu, prince hmatem - jedno dítě má zavázané oči, hmatem poznává kamaráda

Poznej, kdo jsem po hlase - děti sedí v kruhu ze židlí, jedno dítě židli nemá; má zavázané oči, chodí kolem, a tam, kde si chce sednout, řekne: *Princezno, ozvi se mi!* Pokud pozná jméno kamaráda po hlase, vymění se!

Najdi střevíčky - papírové stopy, najít si svou velikost a stoupnout na ni

Sbírání zápalek - jednou rukou sebrat zápalky a dát je do krabičky (úkol pro prince)

Rovnání kouzelných hůlek - tyčky dvojí délky, jeden se zavázanýma očima třídí dle velikosti (kouzelná hůlka)

Navlékání korálků - soutěžení na čas určitý počet korálků

Kolik je trpaslíků? - kartičky s čísly a stejným počtem trpaslíků, různé obměny her, (cesta v dole dle čísel apod.) - číselná řada

Trpaslík ztratil čepičku - stejný postup jako čáp ztratil....

Na čísla - dvě družstva, děti mají kartičky s různými čísly, družstva stojí na každé straně třídy, uprostřed je loutka princezny; učitelka zavolá číslo, dítě s daným číslem běží a dotkne se princezny a vrací se zpět, rychlejší družstvo vyhrává

Skládání čepice pro trpaslíka

- skládání papíru dle slovní instrukce učitelky
- vyzdobení, dokreslení

Jména trpaslíků

- Šmudla, Prófa, Kejchal, Rejpal, Stydlín, Štístko, Dřimal
- umět si zapamatovat šest jmen trpaslíků, poznat podle čeho se tak jmenují, hádanky na jména

Malujeme

- sytou barvou a štětcem namalovat podobu princezny, prince
- pracovat čistě, nepřetírat mokré barvy do sebe

Papírová princezna

- stříhání dle čáry
- stříhání proužků
- lepení a sestavení princezny z papíru (podle šablony)

Schovaný trpaslík

- najít v nakresleném obrázku sedm trpaslíků
- vybarvit různě barevné čepce**

POHÁDKA O MOUDRÝCH DUBECH A NAFOUKANÉM VĚTRU

Cíl: Hlavním cílem je pochopení a prožití skutečnosti, že strom je živý organismus „strom žije“, seznámení s různými druhy stromů, pozorování blízkého prostředí a okolní přírody. Na základě pohádkového příběhu rozehrát aktivity a činnosti vedoucí k poznání přírody, konkrétně stromů.

Očekávané výstupy:

- mít povědomí o významu a ochraně životního prostředí
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- poznatky o stromech, dřevě (vlastnosti, výroba, apod.)
- vytváření základů pro práci s informacemi, práce s encyklopedií
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů
- výtvarnou aktivitou seznámit s mnohotvárností stromů
- získat nové informace o přírodě
- znát některé názvy stromů a poznat jednotlivé části stromů
- uvědomovat si přirozené hnízdiště ptáků
- posuzovat chování jednotlivých postav z pohádky

Konkrétní činnosti:

Komunitní kruh – postupně probíráme jednotlivé otázky a vezmeme si k ruce atlas stromů a encyklopedii

- Víte, z čeho vyroste strom?
- Jak se nazývají jednotlivé části stromu?
- Víte, proč nemají stromy v zimě listy?
- Víme rozdíl mezi jehličnatým a listnatým stromem?
- Co nám dávají stromy kromě svých plodů?
- Co se vyrábí ze dřeva?
- Jak se vyrábí papír?

Hmatové hry – v neprůhledné hmatové skřínce jsou umístěny přírodniny, které děti poznávají po hmatu (duhy šišek, jehličí, žaludy, bukvice, kaštiny, vlašský ořech,...)

Pohybová chvíle- nejprve semeno zapustí do země kořen, aby načerpalo vodu a živiny. Ze semene vyraší výhonek, který si prorazí půdou cestu vzhůru za světlem.(zahrajeme si na semínko, které přes zimu odpočívalo a na jaře začne růst – zahřátí, protažení a následné uvolnění svalů)

*Roste, roste strom, bouře zuří, vír fíčí, do listí i do jehličí
bije blesk a duní hrom. Ale nevyvrátí strom!
Ten se drží za kořeny, klidný, pevný, vyvážený. Budu jako on!
Topol štíhlý jako věž, kam až brachu porosteš?
Ještě výš, ještě výš, až můj vršek nespátíš!*

Vycházky do okolní přírody a lesů

Frotáž přírodnin – kůra stromů, listí,...Ze získaných materiálů vytvořena koláž na téma Matka příroda

Výroba ručního papíru ze starých novin, můžeme přidat lisované květiny a listy

Pohádky a příběhy o stromech

Strom třídy – kolektivní práce dětí a učitelky

- papírová role od koberce, polepíme roli papírem – frotáž kůry stromu břízy
- vsadíme větve stromu do kmene, větve z ořezu živých stromů

Výroba závěsných ozdob na strom, stříhání již vyrobeného ručního papíru, navlékání + střídáme s korálkami

Stromový telefon – klidná aktivita, účastníci položí ucho na jeden konec kmene, na opačné straně někdo klepe, škrábe, účast. poslouchají tyto zvuky

Jehličnaté stromy podle hmatu

Malujeme strom – temperové barvy, lepení barevného papíru, zhotovení kvetoucího stromu, můžeme domalovat i plody, otisk listů nebo lepení vylišovaných listů,...

Zpíváme si o stromech – př. „Sedí liška pod dubem“

Grafomotorické cvičení – padající šišky

Veršovaná pohádka – „Mámo usmaž koblížky“ (F. Hrubín, Špalíček pohádek)

Dechové cvičení– foukáme do listů, foukání brčkem do kelímku s vodou „Hra na vítr“ (silný a slabý vítr)

Pozorování tvaru listu a porovnání s jinými

Vyrábění „Dubových skřítků“

Kresba holého stromu i stromu s listím + otisky listů (možno i např. na trička, látkové ubrousky,...)

Procvičování číselné řady – počet listů na dubu, počet ptáků v hnízdě, ...

UKÁZKA Z POHÁDKY:

*„To ví kaštan, javor, jasan,
to ví přece každý strom,
že když zpívám, přímo jásám,
protože mám hlas jak zvon.
To ví přece každý strom,
že má vítr hlas jak zvon.“*

*I když přišla krutá zima a přinesla silný mráz,
dub své listí pevně třímá, dub své listí nesetřás.
I když přišel silný mráz, dub své listí nesetřás.*

VĚKOVÁ SKUPINA : 3 - 6 LET

ADVENT V MATEŘSKÉ ŠKOLCE

VÁNOCE PŘÍCHÁZEJÍ

Cíl: Předvánoční čas je dobou příprav a těšení se na „Ježíška“. Pro děti je vhodnou motivací k nejrůznějším činnostem a poznání. Jedním z hlavních cílů je chápat hlavní pojmy týkající se adventu a Vánoc a mít vědomí o životě zvířátek v zimě.

Očekávané výstupy:

- poznat typické znaky zimy
- mít vědomí o životě zvířátek a ptáčků v zimě + naučit se jim pomáhat
- umět pojmenovat přírodniny v lese
- chápat hlavní pojmy týkající se adventu a Vánoc
- vnímat lidové tradice
- využívat svoji fantazii, představivost a tvořivost
- umět vyjadřovat pocity, dojmy, prožitky
- umět prožít vánoční atmosféru a spolupracovat na výzdobě svého prostředí
- naučit se rozeznat stopy některých zvířat

Konkrétní činnosti:

Činnosti probíhající na podzim a v průběhu adventu

- sbírání kaštanů, žaludů, jeřabin, atd.
- sušení jablek – křížaly
- sběr a poznávání rozličných přírodnin v lese
- sypání potravy ptáčkům do krmítek

Ranní kruh – pro děti máme překvapení – kouzelná adventní rybička, která nám každý den odhalí jedno překvapení nebo úkol (dáreček). Až rozbalí poslední, budou vědět, že přijde do školky Ježíšek.

Povídáme si o tom, že již nastal čas adventní, blíží se Vánoce a my se na ně musíme pečlivě připravit.

Poslech příběhu O narození Ježíška

Mikulášská nadílka a příprava na příchod Mikuláše. Seznámení s tradicí, ztvárnění tradičních postav (vystřihování Mikuláše z papíru, vousy z vaty, Anděl z ruličky od toaletního papíru. Čert s látkovým pytlíčkem apod.). Nacvičení básniček nebo písniček jako poděkování.

Činnosti venku – vycházka do lesa – smyslové vnímání zimní atmosféry v lese.

- Procvičování zrakového vnímání – děti si všimají zvířecích stop ve sněhu a odhadují, které zvířátko tudy šlo, vidí zasněžené větve stromů, správně pojmenováváme některé stromy, ... Odlévání stop ze sádry.
- Zdokonalování vnímání sluchem – zvuky v lese. Na chvíli se zastavíme a jen tiše posloucháme. V lese je uklidňující ticho, jenž příjemně ruší pouze zpěv některých ptáčků, občas něco zašustí v houští (děti jmenují, která zvířátka žijí v lese), slyšíme větřík, který si pohrává v korunách stromů.
- Povídání o stromech – zhluboka se nadechneme a zkusíme popsat vůně, které cítíme.
- Zdokonalování hmatového vnímání – na chvíli si sundáme rukavice a hmatem zkoumáme přírodniny kolem sebe. Děti určují, co je hladké, drsné, co píchá, studí, ...

Pozorování ptáčků, kteří se slétávají na krmítka. Snaha některé identifikovat.

Příprava nadílky pro zvířátka do lesa v podobě kaštanů, žaludů, které děti sbíraly během podzimu, přidáme seno, jablka,...Chodíme zvířátka krmit během celého zimního období.

Výroba „mňamky“ pro ptáčky – tuk, semínka, mák, ovesné vločky,...Nalijeme do květináče, ve kterém je provlečený provázek a na konci klacík, aby se mohli ptáčci zachytit. Průběžně sypeme potravu pro ptáčky i do ostatních krmítek.

Poznávání života ptáků – co nemají rádi a čím bychom jim mohli ublížit a co naopak ptáčkům sypeme.

Pohybová hra – Na zvířátka – překážková dráha

- Na medvěda - „*Vstávej méďo,
vstávej už,
ty tak dlouho spíš,
že nás nechytíš?*“

Nácvik básně a rytmicizace Stopy ve sněhu

*Kdo tu skákal hop a hop, sníh nám poví podle stop.
Chodila tu zrána, chodila tu vrána.
Pak tu čtverák zajíček otisk čtvero paciček.
Ani bažant nescházel, taky se tu procházel.
Koroptvičky nakonec nožkou psaly na tom sněhu:
Byly jsme tu v noci dnes, až do rána na noclehu,
mrazila nás ale zem – nejvíc nožičky – se srdečným pozdravem Vaše koroptvičky.*

- vysvětlení nových slov a významu básně, poté děti vyhledávají názvy zvířat, která se v básni vyskytují, a jednotlivá slova vytleskávají + další práce s textem

Komunitní kruh – vyprávění s dětmi, jak se připravují na Vánoce doma, co připravuje maminka, tatínek, jak pomáhají děti (pečení cukroví, vánoční výzdoba, děti píší Ježíškovi apod.) A jak se připravíme na Vánoce ve školce?

Výtvarná a pracovní činnost

- vyrábění sněhuláků
- výroba svícňů
- vánoční ozdoby
- vlastní vánoční papír a malá vánoční girlanda
- pečení perníčků
- dopis Ježíškovi
- betlém
- zimní krajina a třpytivé sněhové vločky
- oděv, který nosíme v zimě
- zvonečky z keramiky
- kapr
- ptáčci a zvířátka v zimě
- vánoční omalovánka
- vánoční punčochy

- zasněžené blahopřání s vílou
- dárky pro maminku a tatínka
- rukou tištěný andělíček

Poznáváme vánoční tradice – betlém, vánoční stromeček, koledy, tavení olova, rozkrajování jablíček. Tradice u nás x v zahraničí x v rodinách. Proč slavíme Vánoce – narození Ježíška.

Cvičení s básničkou – Koho sníh a zima láká, Bude zima bude mráz, Mráz, mráz,....Zima zima samá rýma, Sněží, sněží,

Dechové cvičení a jóga

Grafomotorické cvičení – vločky padají + předloha

Příprava vánoční besídky

- nácvik betlémského příběhu
- koledy – učíme se tradiční koledy, při jejich doprovodu využijeme zvonečky a rolničky – děti mohou samy rytmizovat (Dej Bůh štěstí, Veselé vánoční hody, Půjdem spolu do Betléma, Jak jsi krásné neviňátko,...)
- opakování a nácvik nových básní se zimní a vánoční tematikou (Běžela liška po ledu, Koleda, koleda Štěpáne, Sáně, Štědrý den, Vánoční stromeček, Vločka, Sněhulák, Padá snížek,...)
- chystání kostýmů a kulis

Poslech vánočních koled z CD – vytvářet příjemnou atmosféru i při výtvarné a pracovní činnosti.

Četba pohádek a říkadel se zimní a vánoční tematikou – např. z knihy J. Lady, z časopisů pro děti Měďa Pusík, Pastelka,...

Do školky přišel Ježíšek – vyvrcholení vánočního času a všech příprav

VĚKOVÁ SKUPINA: 3 – 6 let

PĚT DNÍ V INDICKÉ DŽUNGLI

Cíl: seznámit se s prostředím džungle v Asii, přiblíží jim způsob života a chování některých typických obyvatel (tygr bengálský, slon indický, páv korunkatý), nabídnout srovnání s přírodou v naší zemi.

Očekávané výstupy:

- osvojit si jednoduché poznatky o prostředí indické džungle
- porovnat a rozlišit přírodu v džungli a v našem lese
- rozeznat a pojmenovat některá zvířata žijící v džungli
- vědět, jak je příroda pro člověka důležitá a že je třeba ji chránit

V úvodu týdne seznámíme děti s prostředím džungle obecně, ukázat rozdíl mezi lesem v naší zemi a lesem v džungli, představit různé stromy a rostliny (také masožravé). V dalších dnech jsme se seznamovali s jednotlivými obyvateli džungle. Vybrala jsem několik zvířat typických pro život v tomto biotopu:

- tygr bengálský
- slon indický
- páv korunkatý

JAK VYPADÁ DŽUNGLE ZBLÍZKA?

Pomůcky:

- fotografie, obrázky z kalendářů, encyklopedie
- kusy hnědé či černé látky, delší pruhy barevných látek (cca 1 – 2 m)
- tělocvičné nářadí (švédská lavička, různě velké dřevěné kostky na prolézání, obruče, lano, kola z Polykarповy stavebnice atd.)
- bubínek, kytara nebo klavír
- text písňe „Máme doma kytku masožravou“ (J. Žáček)

Motivace:

- sedíme v kruhu na koberci
- před sebou máme rozložené obrázky džungle z časopisů, kalendářů atd., fotografie “našeho“ středoevropského smíšeného lesa
- porovnáváme druhy stromů a rostlin, které rostou u nás, s těmi, které se vyskytují v Indii (v čem se liší?).

Dynamika:

- v herně si vytvoříme pomocí nejrůznějšího nářadí a materiálu malou džungli:
 - do prostoru zavěsíme dlouhé pruhy látek (= liány) a všelijak je propleteme
 - mezi ně zavěsíme několik proužků látek jasně červené (nebo jinak výrazné) barvy – to jsou masožravé rostliny
- na zemi postavíme překážkovou dráhu z tělocvičného nářadí
- některé volné plochy na koberci vyplníme hnědou či černou látkou (= bažiny a mokřaviska), na nich vytvoříme “cestičku“ – například z kol stavebnice Polykarповky nebo třeba jen z kusů kartonu /to jsou kameny a padlé kmeny)

- nahoru na žebřiny uvážeme lano
- nyní si zahrajeme na pochod džunglí
 - každý má za úkol projít celou trasu a dávat přitom pozor, aby se nedotkl masožravých rostlin
 - také je třeba opatrně přejít přes hluboké bažiny – smí se stoupnout jen na kameny a padlé kmeny, protože by se člověk mohl snadno utopit, být uštknut hadem nebo sežrán krokodýlem
 - cestou také vyšplháme na vysoký strom (žebřiny); starší děti mohou zkusit sestoupit dolů ručkováním po laně (= liáně), mladší se budou lano jen přidržovat a slezou dolů po žebřinách.

Reflexe:

- po skončení naší cesty džunglí se opět sejdeme v kruhu
- kdo bude chtít, může druhým sdělit své pocity a zážitky

„PAPÍROVÁ DŽUNGLE“

Pomůcky:

- fotografie, obrázky z kalendářů, encyklopedie
- výtvarné potřeby (velké archy balicího papíru – A1, voskové pastely, vodou ředitelné barvy, houbičky, tlusté štětce, korkové zátky, nůžky, lepidlo na papír
- kytara nebo klavír
- text písně „Máme doma kytku masožravou“ (P. Jurkovič / J. Žáček)
- dle možností nějaká nahrávka etnické hudby

Činnosti:

- hudební:
 - připomeneme si včerejší putování indickou džunglí prohlížením obrázků a fotografií
 - děti se seznámí s humornou písničkou „Máme doma kytku masožravou“, naučíme se její slova a melodii
 - děti mohou doprovázet zpěv písničky na rytmické nástroje (dřívka, bubínek, drhla, atd.)
- výtvarná:
 - rozdělím děti do několika menších skupin – ideální počet v jedné skupině jsou 4 děti
 - každá skupina dostane velký kus balicího papíru, menší kusy papíru a dostatek kreslicích potřeb (viz pomůcky), jejich úkolem bude vyrobit džungli na papíře
 - celou plochu velkého papíru děti potrou různými odstíny zelené barvy pomocí houbiček – tato fáze je vhodná zejména pro mladší děti ve skupině
 - zároveň mohou starší děti potiskovat menší kusy papíru jasnými barvami pomocí korkových zátek
 - po zaschnutí děti vytrhávají z těchto obarvených papírů různé nepravidelné tvary, plošky či pásy (= liány, masožravé rostliny, orchideje, tropické rostliny...)
 - těmito vytrhanými tvary různě polepí základní zelenou plochu
 - během této práce je také možné dětem pustit nějakou etnickou hudbu na dotvoření atmosféry
 - takto připravené, rozkvetlé, ale dosud neobydlené džungle necháme zatím stranou a postupně do nich budeme umisťovat jednotlivá zvířata, se kterými se seznámíme

„KRÁL DŽUNGLE – TYGR BENGÁLSKÝ“

Pomůcky:

- fotografie, obrázky tygra z kalendářů, encyklopedie
- výtvarné potřeby (voskové pastely, ostrá měkká tužka, šablona tygra) v dostatečném počtu (cca 1 ks do dvojice)
- nůžky, lepidlo na papír
- bubínek
- švédská lavička

Motivace:

- sedneme si s dětmi do kruhu na koberec
- ukážu jim různé obrázky či fotky tygra bengálského
- zeptám se dětí, zda vědí, jak a čím se takové zvíře živí
- zkusíme si dovodit řád (šelmy) a čeled' (kočkovití)
- vysvětlíme si pojem "masožravec"
 - Je tygr zlý, když loví ostatní zvířata? A když někdy napadne i člověka?
 - Jak se tygr pohybuje?
 - Je ho slyšet, když běží džunglí? Proč ho není slyšet?
 - Proč je vlastně tygr pruhovaný?
 - I když je tygr velká "kočka", miluje vodu a výborně plave!
 - Proč je tygrů ve volné přírodě tak málo? (Lidé ho loví kvůli kožešině.)
 - Jak ho mohou lidé v Indii chránit? (Národní parky, rezervace – vysvětlím se, co to znamená)
- zahrajeme si teď na tygra v džungli, zkusím napodobit jeho pohyby:
 - plazení po břiše "za kořistí"
 - proplížení se tunelem
 - lehký běh ve výponu – za doprovodu bubínku, který udává rytmus
 - překonávání překážek – přes a pod švédskou levičku
 - skok do dálky – z místa, s rozběhem
 - po dobrém jídle se stulí do klubka a odpočívá
- výtvarná činnost:
 - přesuneme se ke stolečkům do třídy
 - děti mají k dispozici měkké tužky, voskové pastely a nůžky
 - každému ze starších dětí rozdám čistou čtvrtku a šablonu tygra do dvojice, aby si ji obkreslily a vystřihly
 - mladší děti dostanou již vystřižený obrázek
 - nyní mají za úkol vybrat správné barvy (odstíny oranžové, zlatavé, černé) a vybarvit bílému tygroví kožich, tužkou potom dokreslí vousy
 - kdo bude chtít, může svého tygra nakreslit a pak nalepit do džungle, kterou jsme vyrobili předešlého dne

„SETKÁNÍ SE SLONEM INDICKÝM“

Pomůcky:

- fotografie, obrázky z kalendáře, encyklopedie

- výtvarné potřeby (voskové pastely, nůžky, lepidlo na papír, měkká tužka)
- text básničky „Halí, belí“ (J. Žáček)

Motivace:

- opět se sesedneme v kruhu na koberci
- tentokrát rozložím po zemi spoustu obrázků zvířat ze všech možných koutů světa a vybídnu nejmladší děti, aby vybraly obrázek slona (je jich zde víc)
- zkusíme slony spočítat
- budeme si nyní povídat o slonech podobně, jak o jsme si včera povídali o tygrovi, vysvětlíme si pojem “býložravec“
 - Co žere slon?
 - Je také masožravec jako tygr?
 - K čemu používá chobot?
 - Slon je velice chytré zvíře a má výbornou paměť.
 - Miluje vodu a rád se v ní koupe a sprchuje chobotem.
 - Slona indického si lidé mohou i ochočit a on jim potom pomáhá s těžkou prací - např. tahá klády, nosí těžké náklady.
 - V Africe žije jeho příbuzný, slon africký, ale ten se ochočit nedá.

Činnosti:

- jazyková:
 - přečteme si s dětmi básničku Jiřího Žáčka „Halí, belí“

*Halí, belí, halí, belí, -
já mám slona pod postelí,
je to slůně kapesní,
ale zato hodně sní.*

*Halí, belí, halí, belí,
čím ho krmím? Petrželí!*

*Spořádá jí hromadu,
pak se svalí dozadu.*

*Já mám slona pod postelí,
vejde se tam skoro celý –
jenom chobot čouhá ven,
když mi přeje dobrý den.*

- zkusíme si k textu vymyslet i pohybový doprovod (předvedeme např. sloní choboty)
- básničku si opakujem, abychom se ji dobře naučili
- pohybová:
- za rytmického doprovodu bubínku zkusíme chodit jako sloni – tj. procvičujeme těžkou chůzi
- vystřídáme s lehkou chůzí
- měním rytmus – děti musí poznat, kdy mají běžet, kdy chodit
- vyzkoušíme i těžkou sloní chůzi s “chobotem“

- výtvarná:
 - u stolků rozdám každému dítěti šablonu slona, se kterou budou pracovat obdobně jako předchozího dne (s tygrem), nebo mají děti možnost nakreslit si svého
 - hotové výrobky si opět vystavíme a společně prohlédneme
 - nalepíme několik slonů do naší papírové džungle a pozorujeme, jak se postupně zaplňuje zvířaty

„SETKÁNÍ S PÁVEM KORUNKATÝM“

Pomůcky:

- fotografie, obrázky z kalendářů, encyklopedie
- výtvarné potřeby (voskové pastely, vodou ředitelné barvy, tlusté štětce, papírové kulaté tácky, tmavé fixy, tuhý papír modré a oranžové barvy)
- vatové tampony do uší
- sešivačka, nůžky, lepidlo na papír, měkká tužka
- audionahrávka hlasů ptáků v přírodě (páv)
- paví pero zabalené v kusu látky
- lupa
- text básničky „Páv“ (J. Žáček: Dobrý den, dobrou noc.)
- 5 sad kartiček asijských zvířat po čtyřech kusech (4x slon, 4x tygr, 4x kobra, 4x páv, 4x krokodýl gaviál)
- obruč pro každé dítě

Motivace:

- jako obvykle se sejdeme v kruhu na koberci
- doprostřed položím „tajemství“ – paví pero zabalené v několika kusech látky
- děti již znají hru na tajemství, spočívá v tom, že tajemný předmět uprostřed nerozbalíme hned najednou, nýbrž že se děti po jednom střídají a každý rozbalí jen kousek (u této napínavé činnosti mlčíme)
- když je pero na světě, nechám ho kolovat po kruhu
- každý si ho smí prohlédnout, kdo chce, může použít ke zkoumání lupu
- povídáme si o barvách, které na peru vidíme
- ukážu dětem fotografii páva s roztaženým ocasem a pustím jim nahrávku pavího křiku
- vyprávíme si o pávovi
 - Víte, že také pochází z Indie?
 - Indové ho považují za posvátného ptáka.

Dynamika:

- zahrajeme si společně hru „Útěk ze ZOO“ (na principu hry „Kompot“):
 - každý si vylosuje jedno zvíře, vezme si jednu obruč (= domeček v ZOO) a sedne si do ní
 - postavím se stranou a zavolám např. „Ze ZOO utekli tygři!“ – všechny děti, které mají obrázek tygra, rychle vstanou a vymění si vzájemně místa
 - postupně mohu přidávat počet zvířat – vyvolám např. dvojice i trojice, občas ohlásím, že utekla CELÁ ZOO – tehdy si vymění místa všechny děti
 - mladší děti si lépe zapamatují své zvíře, když budou držet kartičku s jeho obrázkem v ruce

Činnosti:

- jazyková:
 - naučíme se krátkou básničku – pozdrav pávovi, kterou doprovodíme pohyby paží a hlavy:

*Dobrý den, páve,
já tě zdravím.
Udělej duhu
chvostem pavím.*

- výtvarná:
 - vyrobíme si krásného barevného páva z kulatého papírového tácku
 - z modrého tvrdého papíru vystříháme pruh 13 x 23 cm, přeložíme ho po délce na polovinu
 - šablonu hlavy a těla páva obkreslíme na pruh modrého papíru tak, aby tečkovaná čára ležela na přehybu, vystříháme, necháme složené a poblíž vrcholku hlavy vystříháme malý zářez na zobák, páva rozložíme
 - z oranžového papíru vystříháme obdélník 5 x 8 cm, na něj obkreslíme a vystříháme tvar korunky, v korunce vystříháme třásně místo per a na jedné straně necháme nerostřihaný proužek
 - obkreslíme a vystříháme vzor zobáku z přehnutého bílého papíru, rozevřeme zobák a prostrčíme ho špičkou do zářezu v hlavě, vzadu ho přilepíme páskou, zezadu rovněž přilepíme korunku k hlavě (tyto výše uvedené pracovní kroky předem připravíme pro mladší děti, starší děti je už s mírnou pomocí zvládnou samy)
 - modrou voskovkou nakreslíme čáry jako pera po celém obvodu papírového talíře – podle nákresu, přetřeme modrými vodovkami a necháme zaschnout
 - sáhneme do oranžové barvy a otiskneme na tácek barevné otisky prstů, necháme opět zaschnout
 - gumou na konci tužky nebo vatovým tamponem do uší uděláme do každého otisku prstu malé modré kolečko, necháme zaschnout
 - na dvou místech v dolní části přišijeme sešívačkou paví tělo k papírovému tácku a necháme tělo lehce přehnuté – pták by měl z talíře vyčnívat jako trojrozměrná soška

VĚKOVÁ SKUPINA: 3 – 6 LET

HRAJEME SI NA INDIÁNY

Cíl: seznamování dětí se způsobem života jiných kultur, rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách, rozvoj řečových schopností, komunikativních dovedností a tvořivosti, posilování smyslového vnímání a především získání citového prožitku a utvrzení se v pocitu sounáležitosti se světem, přírodou a lidmi.

Očekávané výstupy:

- osvojit si elementární poznatky o neznámém prostředí
- uvědomovat si odlišnost různých společenských kultur
- spolupracovat ve skupině
- sladit pohyb se zpěvem
- ovládat dechové svalstvo
- vědomě využívat smyslů (pozorovat, všímat si nového)
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (výtvarných, hudebních, pohybových)
- seznamovat se s vlastnostmi písku, kamene, půdy, vody
- rozlišovat a pojmenovat barvy a barevné odstíny

Činnosti:

- prohlížení encyklopedií, mapy světa;
- příběh o Kryštofu Kolumbovi

Před 500 lety se tři španělské lodě, jimž velel Kryštof Kolumbus, přeplavily přes Atlantský oceán a dorazily k neznámé pevnině. Kolumbus byl přesvědčen, že se dostal do Indie, a tak domorodce, s nimiž se setkal, nazval indiány. Ve skutečnosti doplul k jednomu z ostrovů poblíž velkého kontinentu, o němž Evropané tehdy ještě nevěděli, že existuje. Tento světadíl byl později pojmenován po dalším mořeplavci Ameriko Vespuccim - Amerika.

Předkové indiánů přišli na americký kontinent dávno před tím, ve skupinách jako lovci. Pravděpodobně táhli za stády zvěře. Asie tehdy byla spojena s Amerikou a oni tak mohli přejít z jednoho kontinentu na druhý. Obyvatelé Asie a indiáni si byli velice podobní. Měli stejnou barvu pleti, tvar očí, vystupující lícní kosti, černé vlasy. Postupně vytvářeli kmeny, které žily na společném území, mluvily stejným jazykem, měly stejné zvyky a hlavně žily v souladu s přírodou.

Préríjní indiáni dostali své jméno podle préríí. Jsou to velké pastviny uprostřed Severní Ameriky s bizony, zdivočelými koňmi (indiáni jim říkali mustangové a naučili se na nich jezdit). Z kožešin a kůží si vyráběli oblečení a velké stany - "týpi". Vyráběli si různé nástroje z kostí a rohů zvířat. Živili se lovem zvířat a sběrem plodin. Uměli se výborně plížit a maskovat.

- indiánský kmen - pojmenování indiánského kmene dětí v MŠ (např. podle názvu MŠ či významného místa v okolí)
- vymýšlení indiánských jmen - např. Zpívající vodopád, Blankytná obloha, Měsíční kámen, Sluneční paprsek, Jasná hvězda, Rudý mrak, Rychlá antilopa, Silný bizon, Rychlý šíp, Lehký vánek, Letící střela, Šedý vlk, Ohnivý kouř, Jezerní květ, Bílá tlapa, Bílé pírkó, Bílá vločka, Bystré oko, Letní bouře, Veselá tvář, Bystrý orel, Žlutý vlk, Bouřlivá voda, Ohnivá řeka
- seznamování s indiánskou řečí

INDIÁNSKÝ SLOVNÍČEK

YO TÚ YO ME ILAMO AMIGO SÍ NO	JÁ TY JMENUJI SE PŘÍTEL-KAMARÁD ANO NE	EL SOL BUENOS DIAS ADIÓS POR FAVOR HOWGH	SLUNCE DOBÝ DEN NASHLEDANOU PROSÍM DOMLUVIL JSEM
--	---	---	---

POSUNKOVÁ ŘEČ

	<p style="text-align: center;">STŮJ</p> <p>Dlaň vztyčené pravé ruky je obrácena směrem k oslovovanému.</p>		<p style="text-align: center;">POJĎ SEM (KE MNĚ)</p> <p>Pravá ruka svírá k tělu pravý úhel, otevřená dlaň je obrácená k tělu a celá ruka se pomalu pohybuje zřepdu dozadu.</p>		<p style="text-align: center;">ZRYCHLI</p> <p>Pravá ruka krouží podél těla v rychlém tempu.</p>
	<p style="text-align: center;">POMALU</p> <p>Pravá ruka krouží podél těla v pomalém tempu - po každém jednom kruhu 1-2 vteřinová pauza.</p>		<p style="text-align: center;">SCHOVEJ SE</p> <p>Pravá ruka se pohybuje od čela hlavy až k pasu (jeden švih), otevřená dlaň obrácena k zemi.</p>		<p style="text-align: center;">JÁ</p> <p>Ukazovák pravé ruky směřuje k tělu na úrovni prsou.</p>
	<p style="text-align: center;">TY</p> <p>Ukazovák pravé ruky směřuje k oslovovanému.</p>		<p style="text-align: center;">NESLOVNÍ POZDRAV</p> <p>Prsty pravé ruky semknuty jako při přísaze. Ruka v pravém úhlu k tělu směřuje od levé části hrudníku (od srdce) doprava ve volném tempu.</p>		<p style="text-align: center;">POZDRAV V KRUHU</p> <p>Levá ruka drží kamaráda vlevo kolem ramen, pravá ruka drží pravou ruku kamaráda vpravo.</p>

- seznamování s novými písněmi

INDIÁNI

1
Indiáni, ti se mají
celý den si jenom hrají.
Skáčou hejsa hopsasa,
chytají se do laša.

Ref.1: Potom vlezou do yigvamu,
zavolají na svou mámu:
„Mámo, mámo, máme hlad.“
Snědí vlka a jdou spát

2. Do spánku jim tiše vyjí
kojotové nař prérii.
A když vyjde sluníčko,
dají barvy na líčko.

Ref.2: Potom vlezou do yigvamu,
zavolají na svou mámu:
„Mámo, mámo, máme hlad.“
Bizona si můžou dát.

3. Totemy u ohně mají,
v čelenkách si zatancují.
Tiše lukem zamíří,
uloví si večeri.

Ref.1:

- seznamování s novými básněmi - dodržení rytmu básně, hra na tělo, orffovy a dětské melodické nástroje:

Šamanovo zaříkávání - časopis Pastelka, šk. rok 2002/ 2003 (indiánský rok)

*Svolávám všechny mocné síly,
svolávám všechny vodní víry.
Vykouzlím rukou tmavé nebe,
vykouzlím hvězdu, která zebe.
Zažehnu oheň, který pálí,
zažehnu slunce v modré dáli.*

Indiánské holky - Zdeňka Benešová

*My jsme holky indiánské,
a chceme být pořád krásné.
Hezké šperky nosíme,
indiánům se líbíme.*

Indiánské říkadlo - (autor neznámý)

*Já mám šípy, já mám luk jako každý správný kluk.
O prázdninách lovím v lese,
schovejte se, schovejte se za křovím,
než vás všechny ulovím.*

- četba a poslech o indiánských kmenech: Vladimír Hulpach - Indiánské příběhy, Potahontas, Syn lovice medvědů;
- seznamování s cizokrajnými zvířaty:

Indiáni považují všechna zvířata za své bratry. Nezabíjejí je bez důvodu a v nadbytečném množství. Duchové zvířat by se rozhněvali a zvířata by se už nikdy neobjevila. Lovci se před každým lovem omlouvají duchům zvířat a odprošují je tancem. Při tanci vrhají oštěpy do obrazu bizona nakresleného do písku. Věří, že lovec, který zasáhne nakreslené zvíře, zasáhne jej i ve skutečnosti.

Bizon je mohutné zvíře, dlouhé až tři metry. Kdysi se obrovská stáda bizonů potulovala po prériích a byla hlavní obživou indiánů. Jejich kůže využívali na oblečení a stavbu stanů. Mají huňatou dlouhou srst, která před létem opadáva. Letní srst je pak mnohem kratší. Jsou to zvířata společenská, tvoří velká stáda, aby počátkem zimy "buvolními cestami" táhla za potravou na jih a v létě opět opačným směrem. Dnes jsou to chráněná zvířata.

Indiánské hry:

- hod barevnými kameny - hod do kruhu, 1 hráč - 5 kamenů, hráči se v házení kamenů postupně střídají, nejúspěšnější je ten, kdo umístí do kruhu nejvíce kamenů;
- sbírání listů - vyhledávání listů různých druhů dřevin, jejich přiřazování k jednotlivým druhům stromů, porovnávání velikostí, tvarů, barev, povrchu atd.;
- malba přírodninami na papír - byliny, listy atd.;
- vyhledávání stop v přírodě a jejich přiřazování k živočichům, odlévání stop ze sádry;
- vrh do dálky polenem;
- střílení prakem na cíl papírovými kuličkami;
- hod oštěpem;
- stezka odvahy za pokladem Šamana

Každý lovec si zhotovoval lovecké zbraně sám, protože věděl, že si jejich kvalitou zabezpečí úspěšný lov.

Indiánští kluci se od mládí cvičili ve střelbě lukem, prakem, v hodu oštěpem, zacházeli s nožem a sekerou, aby mohli převzít od svých otců starost o jídlo a bezpečí kmene. Děvčata se od matek učila domácím pracím.

Indiánské výrobky:

- luk s šípy - luk vyrobíme ohnutím jednoho prutu vrby a natažením prádlové gumy nebo konopného provázku mezi jeho konci, tětíva by měla být od středu oblouku vzdálena 20 cm. Šípy vyrobíme z jednoho kusu vrbového prutu, jeden konec seřízneme z bezpečnostních důvodů do "kulata", na druhém konci uděláme zářezy pro pírká;
- prak - vidlice ze suché větve, na kterou připevníme gumu s pruhem kůže, kůži ustříháme do oválného tvaru a na okrajích uděláme otvory, gumu provlékneme otvory a přivážeme ji k vidlici;
- oštěp - dlouhý pevný prut, na jednom konci seřízneme do špičky, můžeme ho barevně ozdobit;

- tee pee - konstrukce z 12 silných bambusových tyčí nebo slabších březových kmínků sestavených do pyramidy, na vrcholu svázaných provazem, kmeny jsou potaženy pruhem látky, která může být ozdobená:

Tee pee byl kuželovitý stan, 5 - 6 m vysoký. Stavba byla snadná. Stanový plášť byl sešitý až z 20 bizoních kůží. U vchodu měli zásoby dřeva a stan byl obrácen na východ (uctívání Slunce). Uvnitř se dal rozdělat oheň, kouř byl odváděn středem stanu. Podél stěn byla umístěna lůžka z vrstev kožešin a na nich bizoní kůže jako spací pytle. Zbraně, posvátné předměty a oděvy byly zavěšeny na řemenech po obvodu. Ostatní věci se ukládaly do zvláštních vaků z kůže.

- malování na obličej, tělo - válečné barvy (obličejovými barvami):

Malování považovali indiáni za nutné odlišení se od zvířat. Bez malování se neobešel žádný tanečník ani bojovník, nenamalovaný indián si připadal bledý a slabý. Každý měl své vlastní barevné značky, muži se zdobili a malovali více než ženy.

Malba temperami na kameny:

- indiánský totem - vyrobený ze slepených krabic nebo ruliček od toaletního papíru, ruličky jsou poskládány na sebe do válce, nahoře prostříhnuté, do zářezů zastrčená "křídla", dekorování totemu:

Indiáni vyřezávali totemy z velikých klád. Většinou je barvili červeně, černě, modře a zeleně a často na nich zobrazovali podoby významných zvířat či duchů. S jejich pomocí vyprávěli historii rodu.

Hudební nástroje:

- chřestidla z 0,5 l pet lahví - do hrdla pet lahve zasuneme tubu od rozpustných vitamínových tablet, láhev polepíme asi dvěma vrstvami natrhaných kousků novin a tapetovacím lepidlem, poté pomalujeme barvami nebo tuby polepíme samolepicí tapetou, lahve naplníme rýží, hrachem, korálky atd. a uzavřeme korkovou zátkou;
- chřestidla z krabiček od zápalek, které naplníme a polepíme barevným papírem;
- bubínky z krabiček od sýrů - výtvarně zpracovanou krabičku od sýrů připevníme na bambusovou tyč, uprostřed krabičky je provázek, na kterém je navlečen korálek, který ťuká o stěny krabičky:

Nejdůležitějším indiánským hudebním nástrojem byla chřestidla. Nebyl jediný kmen, který by tento jednoduchý nástroj neznal. Vyráběla se z namočené bizoní kůže, ze které se ušila kapsa a naplnila mokrým pískem do kulovitěho tvaru - jako míč. Když kůže ztvrdla, písek se vysypal. Chřestidla se naplnila kamínky a připevnila se k nim držadla. Bubínky jsou potažené bizoní kůží, bohatě zdobené malbou. Kůže na spodní straně je připevněna zkříženými řemínky, za ty se nástroj drží, tluč se do nich dřevěnou paličkou obalenou kůží. Nástroje se také vyráběly ze dřeva, březové kůry a dokonce ze želvího krunýře. Žádná apačská slavnost se neobešla bez tance a zpěvu. Vydařený lov, volba náčelníka, složení zkoušky dospělosti - to vše se muselo pořádně oslavit. Tancem, zpěvem a hrou na bubínky indiáni uctívali přírodu a zvukem chřestidel zaháněli zlé duchy.

Indiánské čelenky

- vyrobené z gumy, látky nebo vlnkovaného papíru, ozdobené ptačími brky nebo brky vystřiženými z papíru:

Indiánská čelenka nebyla jen krásnou ozdobou hlavy. V jednodušším provedení (bez per) měla i praktický význam: bránila stékání potu do očí. Byly to jednoduché lýkové, tkané nebo

kožené pásky ovázané přes čelo kolem hlavy. Velká čelenka s péry byla odznakem moci. Nosili ji náčelníci, šamani (lékaři a kouzelníci) nebo tanečníci různých slavností. Velké čelence se říká DIADÉM.

Indiánské šperky - navlékání přírodnin, barevného papíru, těstovin na nit' nebo provázek:

Indiáni se hojně zdobili krásnými šperky z kostí zvířat, per ptáků, přírodnin, různými kroužky a pásky, které je měly nejen krásnit, ale také chránit před zlými duchy. Zdobili si každé volné místo na těle, protože v parném létě měli horní část těla až do pasu neoblečenou.

Indiánské talismany:

- skleničky s překvapením - do malých skleniček od léků si děti mohou nasbírat různá semena, sušené bylinky, kamínky, korálky, různobarevný písek, sklenička se uzavře korkovou zátkou a pomocí provázku nebo proužku kůže zavěsí na krk;
- pytlíčky naplněné vonnými bylinkami, pytlíčky z kousků kůže, koženky nebo látky, kruh z látky proděravíme po jeho celém obvodu, dírkami provlékneme provázek, vzniklý pytlíček naplníme sušenými bylinkami nebo sušeným ovocem atd.:

Indiáni věřili, že je před zlem ochrání také jejich talisman pro štěstí. Do koženého váčku ukládali předměty související s ochranou zdraví a života. Tento talisman pak nosili po celý život zavěšený na krku, anebo pečlivě schovaný v týpí. Obsah váčku byl tajný a posvátný. Vkládaly se do něj korálky, mušličky, bylinky. Za mocnou medicínu se považoval chomáč bizoní srsti.

- indiánské masky - papírový tácek nebo talíř polepíme barevnými papíry, suchými listy atd. a barevně dotvoříme, v posledním kroku vystříháme otvory pro oči:

Každému lovu předcházely tance a slavnosti, které se neobešly bez masek. Vyráběly se z nejrůznějších materiálů, byly hodně barevné a měly podobu zvířecích hlav. Indiáni tak měli pocit, že těmito zvířaty opravdu jsou a že mají jejich velikost, sílu a rychlost.

Indiánská trika:

- výtvarně zpracovány dle fantazie dětí nebo s indiánskými motivy, využití barev na textil, bramborových tiskátek, při práci vložíme dovnitř trika noviny nebo papírový karton, aby barva neprosakovala na druhou stranu;
- batika - tzv. technika sypané batiky, jednotlivé barvy nasypeme do plastových krabiček od Kinder vajíček, krabičky proděravíme tak, aby se z nich sypala barva;
- "savovaná" - tzv. savová technika, vytvoříme šablonu, která může být různě prostříhovaná, např. hlavy indiána, šablonu přiložíme na triko, rozprašovačem ji postříkáme, šablonu nesnímáme a triko necháme uschnout (při práci používáme ochranné pomůcky - brýle, gumové rukavice, před prací si s dětmi připomeneme bezpečnostní pravidla pro práci s rozprašovačem, nestříkáme jím do očí atd.);
- triko s korálky - triko na rukávech a v dolní části rozstříháme na asi 2 cm široké proužky, na které navlékneme korálky a uděláme uzlík, triko můžeme výtvarně dotvořit dle fantazie dětí;
- Indiánské ženy šily oblečení i boty z bizoní kůže, a to legíny - dvě nespojené nohavice, zdobené třásněmi, košile bez rukávů, pončo navlékající se přes hlavu, mokašiny - boty s pevnou podrážkou, přehozy z kožešiny na zimu. Indiáni nosili jednoduché oblečení, o to více si jej zdobili různými výšivkami, malováním, korálky

Výtvarná chvílka - kresba, malba - co jsme zažili atd.

Závěr

Postupně se seznámíme s životem indiánů, s jejich zvyky, mnoho činností si vyzkoušíme "na vlastní kůži" - například rozdělování ohně, vaření polévky "kotlíkovky"

VĚKOVÁ SKUPINA: 3 – 6 LET

KDO BYLI DINOSAURŮ ?

Cíl: Hlavním cílem tématu je uspokojit touhu dětí po informacích z doby dávné, tajuplné, z doby umožňující snít a fantazírovat.

Očekávané výstupy:

- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci
- vnímat řád, ale i rozmanitost přírody
- chápat elementární časové pojmy
- přemýšlet a vést jednoduché úvahy
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech

Kdo byli dinosauři?

Záměrem je děti seznámit se základními pojmy, které se v tématu vyskytují a pomocí encyklopedie dětem skupinově či kolektivně předávat základní informace.

Úkol dětí bude si do školky přinést „studijní materiál“ (gumové modely praješťěrů, puzzle, dětské encyklopedie, obrázky, omalovánky, filmy na DVD).

Dinosauři během svého vývoje dosáhli úžasné rozmanitosti tvarů a velikostí, na Zemi žili asi 150 milionů let.

Jeden z nejstarších – *Plateosaurus* – dlouhý asi 8 metrů, dovedl se vztyčit na zadní, a živil se tak listy ze stromů.

Jeden z nejmenších – *Compsognathus* – dlouhý jen 60 cm, nejdelší na něm byl ocas, těžký asi jako slepice, rychle běhal, živil se hmyzem.

Jeden z nejdelších býložravců – *Diplodocus* – dosahoval až 36 metrů, ale polovinu z ní zabíral dlouhý ocas, byl štíhlý, vážil asi 30 tun.

Jeden z nejdravějších – *Allosaurus* – dlouhý 12 metrů, měl dýkovité zuby velké jako dlaň dospělého člověka.

Jeden z nejrychlejších – *Gallimius* – patřil k největším „pštrosím“ dinosaurům, měl velké oči, dlouhé nohy, uštvával menší kořist – ještěrky, létající hmyz.

Také rostliny kolem dinosaurů byly obrovské – přeslička, palma s jehličím, mechy,...

Konkrétní činnosti:

Dinosaurus	- kreslení
- malování na tapetu s hrubým povrchem – hmatem zkoumáme „kůži“
- modelování
Paleontologové	- hledání ukrytých předmětů v pískovišti
- varianta ve třídě- v bedně s krupicí hledáme korálky různých velikostí
- činnosti s naučnou hrou „Svět zkamenělin“- pomocí formiček vytvoříme sádrové odlitky zkamenělin, barvíme křídou či temperou, zkoumáme hmatem tvar,...
Maskování	- z časopisů (nejlépe katalogy na dovolenou) vytrháme lesy, rostliny, oblohu, moře, ...
- obrázky polepíme celou plochu libovolného formátu papíru a vytvoříme pravěkou krajinu. Potom vystříhneme dinosaury z omalovánek, umístíme je

do krajiny a dobarvíme.

Rostliny

- využijeme různě vysoké a široké špalíky dřeva, z kartonu vytvoříme květ (lze využít i časopis), vystříhneme otvor uprostřed a nasadíme květ na špalík na kartónovou rouru navlékáme různě velké papírové kruhy
- papírový list uprostřed prostříháme, provlékneme klacík (tvoříme z různých typů papíru, použijeme širokou škálu tvarů)

Noví dinosauři

- poznávání svého jména
- Jméno „nově objeveného dinosaura“ se vytvoří ze jména dítěte a přípony saurus (Michalsaurus)

Omalovánky

Puzzle

Chůze

- na velkých molitanových stopách koordinován. Rukama pomocí provázků

Řazení dinosaurů podle velikosti, druhu,...

Četba knih s touto tematikou

Hnízdečka

- plastová vajíčka různých vel. Děti je budou přendávat z misky do misky pomocí lžičky, dětské plastové naběračky,...

VĚKOVÁ SKUPINA: 3 - 6 LET

JEŽCI

Cíl: Seznámení dětí se životem ježků, rozvoj úcty k životu ve všech jeho podobách, podpora řečových schopností, utvrzení se v pocitu sounáležitosti s přírodou, orientace v ročních obdobích, tvořivé myšlení, spolupráce a kooperace dětí.

Očekávané výstupy:

- využívat všech smyslů
- sladit pohyb se zpěvem
- ovládat dechové svalstvo
- učit se nová slova a aktivně je používat
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních nástrojů a hudebně pohybových činností
- zpracovat své zážitky a poznatky estetickým způsobem

Seznamování se způsobem života ježků prostřednictvím encyklopedií, obrázkových knih, vyprávění příběhů.

Konkrétní činnosti:

Hádky

- *Cupe, dupe v lese, nůši jehel nese.*
- *Myši, červy, žížaly za potravu mám,
dotkneš-li se mě, hned tě popíchám.*
- *Nikomu nic neušije, sám je bez šatů a bosý,
ačkoli vždy jehelniček plný jehel nosí.*

Seznamování s novou básní, říkadlem

*Ptal se chlapec sluníčka:
„Mohou chodit jablíčka?“
Slunce na zem posvítilo,
velice se podívalo.
Opravdu tam jablíčka
vozí jehel kulička.
Dupe, funí, naříká,
je to tíha veliká.
Přišel jednou k holiči malý ježek s rodiči.
„Tady kluka, řekla matka, ostříhat a hodně zkrátka.“
Mistr holič nemešká, stříhá ježka na ježka.
(Pochopení vtipu v básni, význ. synonym.)*

Cvičení s říkadly, hudebně pohybové hry, pohybové hry

*Koupil ježek nové boty,
šlape si v nich podle noty.
Vyšlapuje ťap, ťap, ťap,
dupe při tom jako chlap.
(chůze v rytmu, potlesky před tělem, podupy na místě)*

Pohybová hra Na ježka - děti jsou v kruhu, uprostřed spí ježek. Při říkadle „Tiše, tiše, ježek spí, kdo ho vzbudí, toho sní“ chodí kolem ježka ve výponu, zastaví se a hlasitě říkají „Já mám doma berana, můžu dupat do rána, já mám doma ovci, můžu dupat jak chci.“ (vydupávají rytmus) Pak ježek zvolna vstává, protahuje se, vstane a s ostatními podupuje na místě s vys. skrčov. nohou a doprov. pohyby paží.

Zpívání písní – Běží liška k Táboru, Ježci (Inka Rybářová)

Četba pohádek s touto tematikou

Improvizované dramatizace příběhů o jezcích s loutkami

Modelování ježků

Kreslení ježků – oválný tvar těla, špičatý čumáček, ostré bodliny

Výtvarné náměty – ježek a jablíčko

- zdobení papírových ježků bodlinami
- polepení těla ježka kuličkami ze zmačkaného krepového papíru
- polepení odřezky z pastelek
- polepení vylisovanými javorovými listy, hoblinami, pilinami
- ježek z brambory, pomalované tvarově vhodné kameny
- bodlinky + tvar jablíček

Grafomotorické cvičení

Dechová cvičení

Ekologický program - „Ježek Toník“

VĚKOVÁ SKUPINA : 3 - 6 LET

VÍTEJ U NÁS NETOPÝRE!

Cíl: Hlavním cílem je učit děti kladnému vztahu k přírodě a poznávání živé a neživé přírody.

Očekávané výstupy:

- umět se chovat ohleduplně k živému zvířátku
- osvojit si základní pravidla, jak se chovat v přírodě
- učit se vzájemné spolupráci a pomoci
- rozvíjet pocit sounáležitosti s živou a neživou přírodou
- umět vyjádřit své pocity a prožitky
- rozvíjet dětskou zvědavost, zájem a radost z objevování
- rozvíjet fyzickou zdatnost
- procvičovat jemnou motoriku
- rozvíjet tvůrčí myšlení
- získat znalosti o potravě některých zvířat
- správně určit poměr, velikost a barvy

Konkrétní činnosti:

Komunitní kruh- Jak lidé pomáhají zvířatům

Hry:

Na žabky

Žabí přechod

Zkoumáme netopýra

Na stopaře

Ekologická akce - „KAMARÁD NETOPÝR“

Hudební hrátky – jednoduché písničky o zvířátkách za doprovodu klavíru + děti hrají na Orffovi hudební nástroje

Výroba ptačího hnízda – přírodní materiál – větvičky, listí, kůra,...(možnost výroby ptáčků, které pak dáme do hnízdečka)

Ztracená zvířátka – čepičky zvířátek + obrázky zvířecích příbytků

Dechové cvičení – stuhy

Grafomotorické cvičení – let netopýra

O ŽIVOTĚ DROBNÝCH ŽIVOČICHŮ A HMYZU

Cíl: Vytváření kladného vztahu k přírodě, učit děti všimnout si drobných živočichů a hmyzu, vnímat jejich chování v různých ekosystémech (voda, louka, les). Učit je vnímat, jak jsou tyto živočichové malí a zranitelní, vést je k rozvoji empatického citění a chování. Učit je také soustředěně sledovat děj, poslouchat příběhy a drammatizovat je.

Očekávané výstupy:

- orientovat se ve svém přírodním prostředí
- zaujímat citlivý a vnímavý postoj k přírodnímu prostředí a jeho obyvatelům
- znát některé ekosystémy a jejich obyvatele
- vnímat, že svět je rozmanitý
- vážit si života i v jiné formě
- umět vyprávět o svých zkušenostech
- užívat své smysly k pozorování
- zdolávat překážky a rozvíjet sociální dovednosti
- orientovat se v encyklopedii

Konkrétní činnosti:

Les

Pozorujeme děje v mraveništi

Jak běhají mravenci (nenarážíme do sebe, pomáháme si, máme svojí cestičku)

– pohybové aktivity – běháme v prostoru, překonáváme překážky, běháme po stejné stopě

Jak bychom udělali mraveniště – kreslíme tuší, frotážujeme přes jehličí

Louka

Po dešti vylézá žížala

– pohybové aktivity – plazíme se jako žížaly, i přes překážky

Svět krásných motýlů

– hrajeme si s barevnou vodovou skvrnou

– pohybové aktivity – běháme lehce, jak motýli létají

Voda

Jaká zvířátka žijí ve vodě nebo u vody

Pozorujeme louže po dešti

Hrajeme si s vodou – vyrábíme lodičky z lístků a posíláme po vodě

pokusíme se výtvarně vyjádřit, jak teče voda

posloucháme hudební úryvek (B. Smetana – Vltava), relaxace a vnímáme, jak teče řeka

Prohlížíme si encyklopedii, kde najdeme mnoho podob vody

Svět jednotlivých druhů

Mravenec – čteme příběhy (Ferda Mravenec – Ondřej Sekora)

Mraveneček v lese – naučíme se říkanku k pohádce, potom si ji zahrajeme

Polámal se mraveneček

Šnek – sledujeme, jak šnek vypadá (přineseme si ho z vycházky nebo přímo venku)

učíme se říkanku Šnečku, šnečku,...

Grafomotorické cvičení – ulita – uvolnění a procvičení ramenního kloubu

Pavouk – pavoučí cestička

Vyrábíme pavučinu z nití, či provázku

Další možná témata: Moucha, Včela, Vosa,...

VĚKOVÁ SKUPINA: 3 - 6 LET

ZEMĚ, VODA, VZDUCH A OHĚŇ

Cíl: Vytvořit u dětí odpovědný postoj k životnímu prostředí – aktivně chránit přírodu. Získávání poznatků, týkajících se vody na Zemi, významu čistoty vod a ovzduší pro život.

Očekávané výstupy:

- mít znalosti o životě ptáků, vodních živočichů, o stromech a rostlinách ve volné přírodě
- znát vlastnosti vody, její výskyt a význam pro život + koloběh vody
- mít vědomosti o vlastnostech vzduchu, jeho významu v přírodě a významu pro život
- umět soustředěně pozorovat, objevovat a experimentovat
- získat poznatky o materiálech našeho prostředí, o třídění odpadu
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se můžeme setkat, mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit, vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se obrátit v případě potřeby o pomoc
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- řešit problémy, úkoly a situace
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný

Konkrétní činnosti:

Země

Ranní kruh – povídáme si o planetě Zemi, o významu půdy pro růst rostlin a stromů. Také si povíme co se vyrábí ze dřeva, z papíru. Jaké využíváme nerostné bohatství,...

Práce s globusem a encyklopedií – barevné rozlišování pevniny a vodstva na Zemi a hledání ostrovů na globusu

Poznatkové činnosti

- určování hlavních znaků zemského povrchu (hlína, písek, kámen)
- vytvoření krajiny na velkém pekáči – postupné ožívování (stromy, květiny, tráva)
- určování rozdílu mezi pevninou a vodami
- hra Voda nebo pevnina (třídění zvířátek)

Pracovní a výtvarné činnosti

- vyrábíme zeměkouli z plastových víček, barevných kusů látek, obarvených obalů od vajíček, z mačkaného papíru,...Pak doplňujeme kameny, zvířátky, loďkami
- obrázky s využitím přírodních materiálů – šišky, písek, mušle, sušiny, čepičky od žaludů, sušené šípky,...
- vyrábění zvířátek – skládáme z papíru, lepíme z krabiček, vystřihujeme z časopisů
- vytváření domova na Zemi – domy z krabic, dokreslení a nalepení postav

Grafomotorika – uvolňování ruky – vlnky loďky houpají

Pohybové činnosti – představování pohybem živly Země
pohybová hra „Voda, oheň, blesk“ - běh, pohotovostní reakce na pokyn +
pohybová hra „Na semínka“ - ztvárnění růstu

Činnosti na zahradě – zasazení rostlin – jak se musíme o ně starat (zalévání, plení záhonku, hnojení)

- setí semínek do hlíny, péče o ně a pozorování
- druhy půdy – úrodná černá, jílovitá, červená s obsahem železa, prašná z cesty,...
- experiment – suchá půda a mokrá půda, kterou lze rychleji přesít a proč,

savost půdy

Hra na zvířátka – kruh představuje planetu Zemi (vytvořeno z lana) a děti stojí uvnitř. Vždy jeden vystoupí a předvádí jednoho živočicha (ze všech světadílů) – např. opice, klokan, had,...Ostatní hádají.

Nácvik písně s pohybem „*Kdo stvořil?*“

Voda

Ranní kruh – děti si prohlížejí knihy a encyklopedie, podle obrázků si opakují, kde všude najdeme vodu v přírodě – potoky, řeky, moře a oceány, ale také v listech stromů, květinách a trávě. Zopakujeme si i využití v domácnosti.

Praktické pokusy s vodou -znečištění vody olejem, jarem + pokus o odstranění nečistot pomocí vatových tampónů, látky, papírového ubrousku

pokus s květinou – dva květináče, jeden zaléváme, druhý ne
co nám voda dává (použití v továrnách, elektrárnách apod.)

Besedování – povídáme si o vodě, důležitost pro život, čím se může voda znečistit, jak člověk ubližuje vodě, jak se mu voda odplatila povodněmi, jak se žije lidem na naší planetě a jak se žije Zemi s lidmi

Pohybové aktivity

- Na rybáře a ryby, Žáby a čáp, Potůčky a řeka
- cvičení s básničkou – Žába, Peru, peru prádlo, Dešťové kapičky
- cvičení s hudbou

Pantomima – dramatické improvizace – změníme se na vlnky, vytváříme řeku, plyneme do moře, vypaříme se jako obláček, padáme k zemi

Ekologická aktivita – *Putování s kapičkou Járrou*
Čištění studánek se skřítkem

Hudebně poslechové činnosti – poslech skladby (B. Smetana – Vltava)- vyprávíme si o tom, kdy je hudba veselá, strašidelná, smutná

Zpívání dětských písniček např. *Holka modrooká, Prší, prší jen se leje, Rybička maličká, Vzal si mrak, Kočka leze dírou,*...

Orffův instrumentář -pomocí nástrojů nebo hrou na tělo rytmizujeme slova : voda, sluníčko, prší, studánka,...

Nácvik básniček – Hastrmane, tatrmane, Po obloze letí mrak, Ťuká, ťuká deštík,

Mrholí, Lesní studánka, Žába skáče po blátě, Rybka,...

Didaktické hry – Kde zvířátko žije – práce s obrázky, Co do potoka patří a naopak nepatří, Co se skrývá pod kamínkem, Na badatele

Grafomotorické cvičení

- řeka – cviky pro uvolnění paže a zápěstí
- déšť – svislé čáry
- žába skáče – obloučky

Výtvarné činnosti – malování řeky a vln temperovými barvami + skládání loďky z barevného papíru, lepení, kresba dřívkem do písku – jak teče voda
koláž – Život u potoka (doplňování přírodninami)
kresba tuší a barvou – Rybky v potoce

Hry a pokusy

Vyrábíme mraky a Voda kouzelnice

K čemu potřebujeme vodu

Kteří živočichové žijí ve vodě

Neposlušné míčky

Proč je voda důležitá

Dechové cvičení a cvičení jógy – tematicky laděno

Činnosti venku a na zahradě – vycházka k potoku – co kolem roste a co tam žije za živočichy + rozdíl mezi tekoucí a stojatou vodou (potok, řeka, jezero, rybník, kaluž, moře), využití vody (vodní elektrárny)

počasí x voda (kroupy, déšť, sníh, mrholení, led,...)

experiment – síla vody – pozorování proudu v potoce, posílání lístků + zalévání záhonku kropicí konví nebo hadicí, kdy voda vytváří v záhonu koryta

Vzduch

Ranní kruh – co je to vzduch, k čemu ho potřebujeme, význam čistého vzduchu * vliv na zvířátka, rostliny a lidi (celkové životní prostředí), jak špatný vzduch ovlivňuje zdraví * příčiny znečištěného vzduchu

Cvičení s básničkou – *Bublina, Vánek, Letadlo, Vítr, Vrabeček, Ptáček*

Dechová cvičení – foukání do vody pomocí brček, bublifuk, flétničky, pomocí motivace : mašinka vyfukuje kouř – šššššš, probudíme cvrčka – cccccccc , posíláme sluníčku pozdrav – foukání do dlaně, vítr suší mamince prádlo, atd. *Nádech nosem, výdech ústy*

Grafomotorické cvičení – balónky, motýl sedající z kytičky na kytičku, tovární komín – viz přílohy

Nácvik básniček – *Oženil se ptáček, Pluj panáčku na lodi, Letadlo, Tryskové letadlo, Vrtulníky na výletě, Motýl, Mrak, Mráčky, Beruška,...*

Zpívání dětských písniček – *Vzal si mrak,...*

Výtvarná a pracovní činnost – *Mrak* – vystřižená šablona – lepení barevného papíru nebo prstové barvy, tuší dokreslit déšť

Kluk s balónkama – stříkací technika

Motýlek a květina – zapouštění akvarelové barvy

Beruška – šablona listu a berušky – list vymalujeme vodovou barvou a berušku dle vlastní fantazie a přilepíme na provázek (beruška leze po listu)

Vlaštovky – zapouštění vodové barvy do klovatiny

Malý ptáček – dekorace se srdíčkem

Větrník – výroba z barevného papíru

Bublifuk – výroba vlastního bublifuku

Hry – *Honička s broučkem, Všechno lítá ,co peří má, Letadlo*

Omalovánky a hádanky pro předškoláky

Činnosti venku – pohyb mraků, směr větru – pomocí nasliněného prstu děti zjišťují, z jakého směru vítr fouká

využití větru – větrné elektrárny, větrné mlýny

pohybová improvizace - „Na vítr“, „Let ptáků“

Oheň

Ranní kruh – oheň chrání před chladem (kamna, krb), osvětlení (pochodeň, louče, olejová a petrolejová lampa, svíce), v lese chrání před šelmami, příprava pokrmu, kouřové signály – indiáni, vypalování porostů, vypalování hlíny a tavení kovů,...

Dechové cvičení – sfoukáváme zapálenou svíčku

Výtvarná činnost – ztvárnění ohně dle vlastní fantazie – prstové barvy, temperové barvy

Hasiči – kresba postavy

Omalovánka hasičského auta

Téma „Nebezpečí ohně“ - zpracování tenkým štětcem a vodovou barvou

Grafomotorické cvičení – hadice hasičů

Pohybová činnost – překonávání přírodních překážek – motivace hasiči, zdravotní cviky

Návštěva hasičů – seznámení s povoláním, osvětlení nebezpečí ohně

Činnosti venku – Opékání vuřtů – sběr klacků v lese, učíme se nachystat ohniště a rozdělat oheň (dbáme na bezpečnost!)

Nácvik básničky – *Kozí dům*

Hudební činnost – rytmizace slov – oheň, hasiči, hadice, zápalky,...Zpívání dětských písniček

VĚKOVÁ SKUPINA : 3 – 6 LET

ROSTLINY V JARNÍ PŘÍRODĚ

Cíl: Hlavním cílem tohoto tématu je podporovat seznamování dětí s probouzející se jarní přírodou a s rostlinami, také posiluje kladný vztah k přírodě. Získané vědomosti děti realizují v péči o školní zahrádku.

Očekávané výstupy:

- záměrně pozorovat
- poznat a pojmenovat některé rostliny
- dokázat slovně popsat odlišnosti u některých rostlin
- při rozpoznávání rostlin využívat všechny smysly
- osvojit si jednoduché praktické dovednosti související s pěstováním rostliny
- pěstovat u dětí kladný vztah k rostlinám
- vzájemně komunikovat a spolupracovat s ostatními

Konkrétní činnosti:

Okno do jarní přírody – ranní kruh – hra „Co nám říká okno“ - děti sedí tiše se zavřenýma očima a snaží se vnímat pouze sluchem a čichem. Po chvíli „jarního naslouchání“ si sdělují své dojmy. Pak si prohlédneme knihy a encyklopedii s tématem jarní přírody – volné rozhovory nad obrázky.

Procházky do jarní přírody

Jakou barvu má jaro – barevné papíry – přirovnání, co jim konkrétní barva v přírodě připomíná (žlutá – pampeliška, slunce,...)

Výroba leporela – seznámení dětí s výrobou knihy – práce do malých skupinek- každá skupina vyrábí svůj jarní obrázek (lepení, vystřihování, malování,..) a nakonec se obrázky k sobě slepí izolepou a vznikne jarní leporelo

Určování květin – obrázky květin, herbář, atlasy rostlin

Odkud jsou květiny – rozhovor o tom, jak vznikají rostliny + navážeme pěstováním ze semínek, cibulek nebo zakoupíme již vzrostlé sazeničky

Hra na pampelišky – obruče, trianl, praporek – TV chvilka

Kdy květiny spí a další zajímavosti – kniha o rostlinách

Co je to zahradnictví + návštěva zahradnictví

Hra na zahradníky – děti se starají o zasazená semínka v kelímcích, když vyrostou tak dále na záhonku

Hra na botaniky – výprava do přírody – pozorování lupou

Výtvarná a pracovní činnost – tulipán do květináče
narcisky z plata od vajíček
zvonečky z barevného papíru
květina s bonbónkem

Lze také využít jako dáreček ke „Dni matek“

Zpíváme si písničky: *Pod naším okýnkem
Šel zahradník do zahrady
Na tom pražském mostě*

*Červená, modrá fiala
Okolo Hradce
Travička zelená
Na jaře, na jaře*

Cvičení s básničkou

*Kopřivo, kopřivo, stojíš trochu nakřivo...
Postav se rovně! A co je ti po mně?
Já se jen tak válím a když chci, tak pálím!*

Nácvik básniček: Slunečnice,
Víš, kde se ti schoval míček?
básničky pro maminku

Grafomotorické cvičení – motýlek sedá na květinu

Dechové cvičení – odfoukneme chmýří z pampelišky (nádech nosem, výdech pusou)

VĚKOVÁ SKUPINA: 3 - 6 LET

POHÁDKA O MOUDRÝCH DUBECH A NAFOUKANÉM VĚTRU

Cíl: Na základě pohádkového příběhu rozehrát aktivity a činnosti vedoucí k poznání přírody, konkrétně stromů. Realizace celého tématu je vedena přirozenou cestou, přímým pozorováním v průběhu celého dne v MŠ.

Očekávané výstupy:

- získat nové informace o přírodě
 - znát některé názvy stromů
 - poznat jednotlivé části stromů
 - uvědomovat si přirozené hnízdiště ptáků
 - posuzovat chování jednotlivých postav z pohádky
 - v případě potřeby umět pomoci druhému
-

Při výběru tématu jsem vycházela z pozorování dubu na vycházce. Děti si všimly, že ze stromu neopadalo listí, a zajímaly se proč.

Motivace pohádkou

Pohádka o moudrých dubech a nafoukaném větru

Před dávnými a dávnými lety, kdy ještě na světě nebyla města a vesnice, jen velký zelený prales, přiletěl do toho pralesa vítr. Vítr byl úžasně nafoukaný, nosil nos nahoru a řval na celé kolo, že nikdo neumí lépe lítat než on a nikdo neumí tak pěkně zpívat jako on.

"To ví kaštan, javor, jasan,
to ví přece každý strom,
že když zpívám, přímo jásám,
protože mam hlas jak zvon.
To ví přece každý strom,
že má vítr hlas jak zvon."

"Je pravda," uznaly stromy, "že zpíváš hodně nahlas, ale podle našeho názoru lépe zpívají ptáci."

"Ptáci? A kde jsou?" divil se vítr.

"Schovali se před tebou v našich zelených větvích, protože se báli, že jim potrháš peří. Foukal jsi totiž hrozně silně."

"Hned zafoukám ještě silněji," rozzlobil se vítr. "Tak silně, že otrhám všechno listí a vyženu všechny ptáky z lesa. A pak už nikdo nebude říkat, že ptáci zpívají lépe než já."

Tohle vítr prohlásil a hned začal oškubávat se stromů listí a vyl při tom, jak mohl nejsilněji:

"Ptací zpěv já nemám rád,
tak jdu listí oškubat."

A tu se ptáků zastaly duby:

"Nedovolíme, aby vítr oškubal naše listí, protože by ptáci ztratili úkryt", řekly odhodlaně. A tak pevně držely listí ve větvích, že ho vítr opravdu nemohl servat. Celý podzim foukal a škubal, foukal a škubal - a nic. V říjnu neurval ani jeden dubový list, v listopadu taky ani jediný. Dokonce ani v prosinci se mu to nepodařilo.

I když přišla krutá zima
a přinesla silný mráz,
dub své listí pevně třímá,
dub své listí nesetřás.

I když přišel silný mráz,
dub své listí nesetřás.

Dubové listy se zkroutily, svraskaly a zešedly od jinovatky a mrazu, ale ani vítr ani zima listí z dubu nemohly shodit. A každého dne sedali na větvích pod ochranou dubového listí ptáci a veselou písničkou děkovali dubům za to, že jim poskytly útočiště a ochránily je před zimou a větrem. Tak to bylo kdysi a tak je to i doposud. Od listopadu až do května, kdy jiné stromy nemají už ani lístek, duby pevně, nejpevněji jak můžou drží své svrasklé a větrem pokroucené listí na větvích a snaží se neztratit ani jeden list. A každým rokem vyhrávají válku s větrem a zimou a ptáci jim za to děkují svým cvrlikáním a okřídlenou písničkou:

"Duby i dubové proutí
do trubiček listí kroutí,
kroutí, krabatí a svíjí,
ptáci se v tom listí skryjí.
Pak se, větře, marně chlub
ptáky v listí schoval dub.

Díky dubům kabrňákům
neublíží zima ptákům.
On to není žádný omyl,
jakou sílu mají stromy:
Vítr fouká na sto trub,
ale válku vyhrál dub!"

Doporučené činnosti (myšlenková mapa činností)

- pozorování stromů - rozlišení jehličnatých a listnatých stromů
- pozorování stromů - opadané a neopadané listí
- pojmenovávání stromů
- pozorování a pojmenovávání jednotlivých částí stromu
- pozorování tvaru listu, porovnání s jinými
- procvičování hmatu - poznávání kůry stromu se zavázanýma (zavřenýma) očima
- měření obvodu kmene - s pomocí dětí - kolik dětí strom obejmeme, s pomocí lana či provazu
- poslech textu
- posuzování chování jednotlivých postav z pohádky
- zapamatování si jednoduché melodie (melodii si vytvoříme na dané verše samy; doporučuji melodii jednoduchou, lehce zapamatovatelnou, stačí pouze melodie vzestupné a sestupné)
- rytmizace textu (či jeho částí)
- pojmenování a pozorování plodu dubu - žaludů
- seznamování dětí s duběnkami - parazit, nakladená vajíčka hmyzem žlabatkou listovou
- TVOŘIVÉ AKTIVITY
 - vyrábění "Dubových skřítků"
 - kresba holého stromu i stromu s listím
 - otisky listů
 - vytrhávání listů z papíru podle předkresleného tvaru
 - frotáž listů a kůry
 - kresba hnízdícího ptáka na stromě
- dechové cvičení - foukání brčkem do kelímku s vodou "Hra na vítr" (silný a slabý vítr) Každé dítě dostane kelímek s vodou (asi do poloviny) a brčko, na znamení fouká silně nebo slabě brčkem do vody. Po krátké době jsou děti schopny reagovat "jako orchestr" a občas foukání jako orchestr zní. Zvláště pak, pokud má každé dítě v kelímku jiné množství vody.

- poznávání, kteří ptáci přes zimu odlétají do teplých krajín, kteří přezimují u nás
- hudební chvílka - "Sedí liška pod dubem"
- hudební chvílka - napodobování větru (i jeho síly) pomocí šustění igelitového sáčku (všechny děti mají svůj sáček a podle slovní instrukce učitelky vytvářejí slabý či silný vítr)
- pohybová aktivita - pohybová hra "Na ptačí hnízda"
Děti se rozdělí do skupin různých druhů ptáčků. Každá skupina má svoje hnízdo - například označeno křídou, lanem. Také je domluvený signál, na který ptáci své hnízdo opustí, anebo se vrátí zpět. To může být obrázek, praporek různé barvy apod. Děti opticky sledují svůj symbol a reagují pohybem - letem ptáka, kterého představují. Učitelka symboly zvedá nad hlavu nebo schovává za záda. Z hnízda může vylétnout jedna i více skupin najednou. (Je nutné upozornit na bezpečnost pohybu.)
- pohybová aktivita - honička "Na vítr"
Jedno dítě je honič, ostatní děti se snaží před honičem uprchnout. Mají za gumou kalhot zastrčený šátek nebo fáborek. To imituje listí na dubu. Honič (vítr) se snaží dětem fáborek odebrat, nesmí však použít násilí. Děti se různě k "větru" otáčejí, aby ztížily odebrání šátku. Pokud "vítr" vezme "dubu listí", je postižený "dub" ze hry vyloučen a čeká stranou na konec hry. Dítě, které zůstane ve hře jako poslední, je novým "větrem".
- procvičování pojmů před, za, nahoře, dole, vlevo vpravo - přiřazování ptáčka k dubu
- procvičování číselné řady - počet listů na dubu, počet ptáčků v hnízdě

DOPRAVA – HRAJEME SI NA ŘIDIČE

Cíl: Nenásilnou formou vést děti k správnému a bezpečnému chování na ulici. Posilovat u dětí odpovědnost za vlastní bezpečnost. Zaměříme se na situace, s kterými se setkávají každodenně na ulici, kdy se stávají účastníky silničního provozu.

Očekávané výstupy:

- pochopit, že řidiči i chodci musí bezpodmínečně dodržovat daná pravidla, aby nedocházelo ke zbytečným úrazům
- rozvíjet dětské poznání s rozvojem zraku, sluchu, s rozvojem pohybových dovedností a návyků
- vést děti k tomu, aby se dovedly bezpečně rozhodovat a řešit různé dopravní situace
- procvičovat orientaci v navozené dopravní situaci
- rozlišit některé obrazné symboly – dopravní značky
- poznat levou a pravou stranu
- naučit se z paměti krátké texty
- chápat prostorové pojmy
- popsat situaci

Konkrétní činnosti:

Hry na téma doprava

- myčka aut
- barevná auta
- benzínová pumpa

Sluchové hádanky – přijíždějící a vzdalující se dopravní prostředky, určování směru, odkud zvuk přichází, jaký je to dopravní prostředek

Stavby na pískovišti – silnice, mosty, kruhový objezd, stavba

Jízda na kolech a koloběžkách (motorkách) na zahradě, hřišti. Dodržovat domluvená pravidla, slalom mezi kužely, zvládnutí reakce na signál, rozvoj orientace v prostoru.

Práce s papírem – vytrhávání dopravních prostředků a značek – koláž „Na silnici“

Grafomotorické cvičení – sestavování půlených obrázků, auto popř. semafor

Rozlišování tvarů dopravních značek – geometrické tvary – pojmy kruh, čtverec, trojúhelník

Vybarvení dopravních značek na pracovních listech dle vzoru

Hra na řidiče – cvičení s barevnými kroužky + pohybová hra „Na barevná auta“

Malování značek a semaforu temperovými barvami, výběr formátu, návyky práce se štětcem

Rozlišování dopravních prostředků podle místa pohybu a zvuku

Píseň „Autobus“ - na melodii „Prší, prší“

1. *Chvíli krokem, chvíli klusem, ujíždíme autobusem.*
2. *Řidič mačká houkačku, řeže každou zatáčku.*
3. *To je cesta, lidé drazí! Sem a tam to s námi hází,*
4. *dopředu a dozadu, všechno v jednu hromadu.*
5. *A těch lidí v autobusu! Támhle tetka veze husu,*
6. *v koutě jeden staříček chrání košík vajíček.*
7. *Inu to je nadělení! Cesty ještě konec není,*

8. *zbyvá nám jí pěkný kus, rozsypal se autobus!*

Návštěva dopravního hřiště

Výroba lodičky z barevného papíru + domalování vody akvarelovou barvou

Nácvik pohybové hry „Jede, jede vlak“

Grafomotorické cvičení – kouř z mašinky černou tuší

Dechové cvičení – šššššš, jede vláček motoráček

Komunitní kruh – rozumová výchova na dané téma

Bezpečnost na kole a v autě – autosedačky pro děti a přilby na kolo

Nácvik básně „Semafor“

*Co to děti znamená, když nám svítí červená?
Na chodníku klidně stát, do silnice nevbíhat!
Co znamená tahle změna, když je žlutá rozsvícená?
Připrav se a pozor dej, do silnice neběhej!
A když svítí zelená, co to děti znamená?
Malí nebo velcí, rychle přejdou silnici!*

Básničky

- Vláček
- Tryskové letadlo
- Traktor
- Letadlo
- Vrtulníky na výletě

Cvičíme s říkadly

*Jede, jede mašina, kouří se jí z komína.
Jede, jede po kraji, jiskry od ní lítají...šššš*

*Jedem, jedem z kopečka, vrzají nám kolečka.
Jedem, jedem z kopce dolů, zajedeme za stodolu.*

Nácvik krátkých říkadel

*Letadlo letí nad řekou, před sebou dálku dalekou.
Pozor, pozor auto jede, ať nikoho nezajede.
Jede, jede vláček, jede, jede vlak.
Rychle milé děti, rychle nasedat.
Pojedeme k babičce, k strýčkovi a tetičce.
Hola, hola hej, rychle nasedej.*

*Jede traktor z kopečka, vrzají mu kolečka.
Jakpak by mu nevrzaly, když je nemá namazaný.*

Červená je kytička, žlutá barva sluníčka a zelená milé děti – jako hrášku kulička.

Námětová hra na dopravu

využití různých stavebnic a materiálů ke stavbě v prostoru – stavby silnic, dopravních značek,

domů, stromů a aut, stříhání textilu – proužků látek na řeky, parkoviště, atd.

Procvičení hlásky „r“

*„V garáži je krásné auto, mnoho korun padlo na to.
Motor rychle startuje, správně vrčí, pracuje.“*

Spolupráce s Policií ČR, Záchrané služby, Hasičského záchranného sboru

Víš kde jezdí?

Správně pojmenovat dopravní prostředky a vědět, zda se pohybují na zemi, ve vzduchu, ve vodě.

VĚKOVÁ SKUPINA : 3 - 6 LET